

TRANSILVANIA.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Un'a scrisóre din 1842 a episcopului Ioanu Lemenyi. — Câtev'a datine de ale poporului nostru demne de a fi combatute. — Elementele economice ale familiei. — Diagnosele Cryptogameloru vasculare. — Procesu verbalu alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedint'a dela 12 Noembre n. 1889. — Consemnarea contribuiriloru făcute in favorulu scólei superióre de fete a „Asociatiunei transilvane“ pe cól'a dlui P. Cosm'a, din 1 Ianuariu pâna la ultim'a Iuniu 1889 (Urmare). — Bibliografia. — Convocare. — Concursu. — Anunciu de abonamentu. — Machinariu pentru industrii diverse.

Un'a scrisóre din 1842 a episcopului Ioanu Lemenyi.

In archivulu vicarialu din Simleu se afla multime de acte, scrisori de interesu pentru monografi'a Selagiului, pentru istori'a nóstra nationala si bisericésca. Aru fi de doritu cá acestea studiate sè se dee publicitatii, pentru cá istoriografii se culéga cá albinele mierea din flori, datele, pe care dupa intielepciunea lor le voru judecá de folositorie, pentru suplinirea, intregirea multoru lacune ce se observéza in istori'a nóstra nationala si bisericésca. Totu asia ar' fi a se face si încátu pentru micile archive parochiali. Sè se pastredie totu peteculu de scrisóre si inscriptiune vechia; sè le studiamu de a meruntulu, si déca noi nu le scimu descifrá, sau nu petrundemu interesulu loru istoricu séu archeologicu, in originalu sau in copia sè le comunicamu cu alti barbati iscusiti, despre cari scimu sau presupunemu, cà se ocupa, se interesédia de lucruri istorice si archeologice. Astufeliu amu putea scapá de peire multe documente si lucruri pretióse pentru istoria; pre acésta cale amu putea aduná cu incetulu la unu locu materialu necessariu si la compunerea monografiei Selagiului, a pamentului, unde stramosii, mosii si parintii nostri au indeplinitu atâtea fapte frumóse, din cari amu putea si noi se invetiamu multe si se ne insufletimu in lupt'a, ce avemu se sustinemu pentru conservarea si cultivarea némului nostru.

Pre acestu terenu voiescu se facu unu prea modestu inceputu profitându de acésta ocasiune a ve presentá din numitulu archivu vicarialu un'a scrisóre interesanta, ce cu datulu din Clusiu 11/30 Martie 1842 episcopulu romanu Ioanu Lemenyi a adresatu lui Alexandru Sterca Siulutiu, atunci vicariu alu Selagiului.

Textulu scrisorei e urmatoriulu:

Pré onorate in Christosu Frate!

Celea de lipsa in rëndulu limbei nationale venindu si dela Capitulu remonstratie, le amu scrisu la In. Curte. Noi credemu, cá proiectatulu articulu nu va zemislí, cu

atátu mai puçinu va putea nasce fiulu, de capetele ventóse intru atáta doritu. Insusi in tiér'a unгурésca in locu de a'si dobíndí scopulu, au făcutu mare instrainare intre natiile, cari pâna acum traiau cá frati. Iara intre aceste pe ristasuri, ca se putemu dobándí nationalu synodu, cu atáta mai puçinu putemu sperá, cu càtu Inaltulu Tronu poftindu de aici informatie*): aceea nu va fi partinatorie, cà si in 1790 au cerutu, — si nu au dobánditu.

Incátu se ține de cealalta parte, acestia mai puternici fiindu intre sasi, in totu tyipulu ar' vre a se lingusi la cealalte doue natii, numai cá pre Sasi sè-i póta infrená, intru atáta, càtu erá gat'a suplic'a la staturi, in care erá, cà dinsii dorescu a se slaí cu ungurii mai multu decátu cu Sasii, — si inca cu mare emphasisu scriindu aceste!**).

Multe suntu, care nu le putemu pune pre hãrtia, ci le cetesce in inim'a nóstra.

Rogarea càtra Inaltulu Tronu a fostu: cà noi voimu, cá limb'a unгурésca se fia diplomatica, déca monarchului 'i se va vedea folositoriu, inse cà in lucrurile nóstre cele dintre noi se o primimu a ne indatorí socotimu a fi in potriv'a drepturiloru firei, si fiindu cà a fostu tempu, in care numai servirea basericésca a fostu pre limb'a streina, — si din acelu isvoru se trage tóta intunecarea, — ne amu rogatu, cá se nu ne lase a ne bagá intru intunerecu, cându toti dorescu lumina; si se nu ne lipsésca de dreptulu firescu, tomn'a cându dorimu, cá se ni se dea drepturile indereptu, de care nepartinirea vremiloru ne-a desbracatu. La care cu atáta mai cu incredintiare asteptámu doritulu respunsu,

*) Adeca dela gubernulu din Clusiu, unde se adunase in acelu anu si diet'a. Not'a Red. „Transil“.

**) Romanii conlocuitori cu Sasii simtiau nemijlocitu numai pressiunea, care le venia dela patriciatulu sasescu, éra la uniunea politica a Sasiloru cu ungurii nu reflectau.

cu càtu si Sasi au tramisu o deputatia in potriv'a ace-
luia-si articolu.

Care voindu a le face cunoscute fratiesce remanemu
Pr. On. Fr. Tale.

Clusiu, 11/30 Martie 1842.

de bine voitoriu in Christosu frate

Vladica Ioanu m. p.

Pentru preceperea mai usióra a acestei scrisori
avemu se ne revocamu in memoria luptele, ce si pre
acelu tempu Romanii sub firm'a si sub aripele celoru
doi episcopi Ioanu Lemenyi si Vasiliu Mog'a avéu se
sustiena pentru religiune, limba si nationalitate.

Incependu dela anulu 1791 si mai vertosu dela
1825 incóce, Ungureni se ocupau cu ideea, cá din jus-
titia si administratiune eliminându limb'a latina se o
inlocuiasca cu limb'a maghiara, ba acésta se o introducea
si in biserica si in familia. Diet'a ungara la 1842 o
decretase si mai espresu enuntiandu, cá preste 10 ani
nimene se nu póta purtá diregatoria politica
séu bisericesca, déca nu va scí limb'a ma-
ghiara.

Feudalii ardeleni, cari cându erá vorba de apesarea
Romaniloru, de impedecarea loru in cultura si de per-
secutarea bisericeii si a limbei romanesci, nu numai imi-
tau pre ungureni, ci 'i si intreceau, la finea anului 1841
intruniti in diet'a dela Clusiu cu mare predilectiune se
ocupau de fusiunea Ardélului cu Ungaria si
de introducerea limbei maghiare in viét'i'a
publica, in scóla si in biserica. Romanii ar-
deleni vediendu acelu atentatu contra vietiei loru biseri-
cesci si nationali, ísi radica glasulu si protestéza.

Consistoriulu din Blasiu, intr'unu memoriu clasicu,
la compunerea càrui'a multu a contribuitu profesorulu,
Selagianulu Simeonu Barnutiú, aretându la periculu ce
amenintia institutiunile bisericeii romanesci si pre po-
porulu romanu, róga pre episcopulu Lemenyi sè se in-
trepuna la Tronu, spre a delaturá relele ce prin ma-
ghiarisare voru feudalii se aduca asupr'a némului ro-
manescu. Memoriulu in cestiune inca se afla in archivulu
vicariulu lãnga scrisórea episcopului, abuna séma tramisu
dela Blasiu vicariulu Siolutiu spre orientare si spre
a'lu impartasi cu Romanii selagiani.

Din scrisórea episcopului 'mi vine a conchide, cá
vicariulu Siolutiu viu s'a interesatu de cauza si póte a
si scrisu episcopului, care prin scrisórea presinte voiesce
se'lu puna in curentu cu lucrurile si se'lu mângaiá
aducându-i la cunoscintia, cá caus'a nu e perduta.

Totu din acésta scrisóre mai vedemu, cá Romanii
la anii 1790 si 1842 lucrau, cá se capete „nationalu
sinodu“, dar' n'au reusitu, fiinducá dela guverniiu la
curtea din Vien'a nu mergeau „informatiuni par-
tinitórie“.

Alu duoile alineatu din scrisóre mi se pare, cá se
referesce la impregiurarea, cá episcopulu gr. or. Vasiliu
Mog'a perdiendu-si speranti'a de a potea se emanci-
pedie intrég'a biserice'a sa si pre toti credinciosii sei

romani din Ardélu, a cugetatu a reusi mai usioru re-
stringendu-se deocamdata numai la teritoriulu asia numitu
„pamentu sasescu“, „fundus regius“. Episcopulu V.
Mog'a necajitu pãna la sufletu pentru starea precaria a
bisericeii si a credinciosiloru sei, numai se'si póta ajunge
scopulu multu doritu, precumu dice coleg'a seu Lemenyi,
nu s'a infioratu a se „lingusi la celalalte dóue natiuni“,
la unguri si la secui, dechiarându, cá romanii gr. or.
din fundus regius mai „dorescu a se slái cu ungurii,
decátu cu sasi“.

Episcopulu Lemenyi la inceputulu anului 1842,
cându scrie vicariulu Silvaniei, pare a condemná pro-
cedur'a confratelu seu Mog'a; dar ce se vedi, necasurile
unescu pre ómeni si parerile loru diverginte. Preste
puçinu cei doi episcopi romani facèndu cauza comuna
prin o petitiune bine motivata, ceru drepturi civile si
confessionale pentru toti romanii locuitori cu sasi in
*fundus regius**). Acusele radicate in acelu actu erau
adeverate; inse e alta intrebare, dacá a fostu bine si
oportunu a se separá caus'a romaniloru din sasime de
a celorlalti din comitate si a pune in vedere numai
nedreptatile, ce se faceau romaniloru din partea sasiloru
si a le retacé pre cele cu multu mai numeróse si mai
asupritórie din comitatele feudali?

A. Cosm'a.

Càtev'a datine de ale poporului nostru demne de a fi combatute**).

Patrudieci si unu de ani sunt dloru, decându ster-
gènduse jobagi'a in Ardélu, tieranulu nostru romanu se
a făcutu stapànu preste mosi'a sa. Mai nainte lucrá in
brazd'a domnésca partea cea mai mare a anului, mánati
cá vitele cu bà'ta, ér' astadi fiindu insusi domnu preste
pamentulu seu, 'lu lucra atunci, cându vrea, atunci cându si
cum 'i place. Si pre lãnga tóte acestea tieranulu romanu
judecându preste totu, seracesce pre di ce merge.

Si pentru ce? — La acésta intrebare s'a respunsu
de nenumerate ori in discursurile ținute atátu in unele
adunari generale ale Asociatiunei, càtu si in ale des-
partieminteloru sale, de acea nici cá voiu abusa de
patient'i'a D-vóstra, enumerându tóte cauzele, din cari
provine seracirea poporului nostru. Eu inse cugetu, cá
Asociatiunea nóstra are rol'a unui medicu façia de cor-
pulu natiunei si cá chiemarea ei frumósa este a inbu-
natati sórtea poporului romanu delaturându impedeca-
mentele din calea inaintarei sale intelectuali si materiali.

Ceea-ce numai asia póte indepliní, déca are deplina
cunoscintia despre diagnos'a ce bántuie si slabesce corpulu
natiunei. Acésta vocatiune inalta si mântuitoare a Asso-
ciatiunei nóstre me indémna cá se atingu càtev'a dintre
acestea cauze, ce se potu observa in cerculu despartie-

*) Istori'a Transilvaniei de G. Baritiu I. pag. 624.

**) Dissertatiune ținuta de càtra dlu protopopu Simionu
Popu in adunarea generala a despartieminteloru XVIII (Turd'a)
celebrata in 12 Iuliu 1889 la Capusiulu de Cãmpia.

mentului nostru si in specie: a combate unele datine fara de nici-o insemnatate si lucsulu, care se me credeti domniloru că se a incuibatu si la poporul nostru.

Cându e vorb'a despre originea, despre patri'a, trecutul, drepturile istorice si despre forti'a de viétia a unui poporu, de comunu se face provocare, si inca cu o via interesare, si la traditiunile sale strabune, la obiceiurile si datinele remase din betràni. Si cu totu dreptulu ! Căci pàna cându legile votate si sanctionate se schimba dintr'unu timpu in altulu dupa inpregiurarile sociali si politice, conformându-se cu spiritulu tempului; pàna atunci datinele eređite dela strabuni că si nescari clenodii sànte se pastréda cu pietate si se observéza cu unu conservatismu puternicu, si astfelu aceste datine in decursulu tempului devinu unu adeveratu cementu pre edificiulu vietiei private si sociali a unui poporu — déca me potu esprimá astfelu.

Care dintre noi nu se simte incàntatu vediendu unele obiceiuri pline de frumsetie, de poesia si insemnatate historica chiar si intre romanii nostri de pre teritoriulu acestui despartimentu? Cine va condamnă jocurile poporului nostru, ospetiele lui, pomenile lui si ceremoniile observate la acelea? Cine va despretiú datinele lui religióse incàtu acelea servescu spre marirea fiintiei supreme si spre promovarea binelui de aprópelui?

De siguru, că nimenea, ba din contra, că si pre unele, cari forméza unu ce frumosu si propriu la poporul nostru, se va nisú a le susținea si aprobá.

Dorere insa, că precum unele idei la aparintia frumóse si mari, ajungèdu in unele tempuri la dominiatiune, din timpu in timpu 'si perdu insemnatatea si in urma ajungèdu in comparatiune cu alte principii, devinu nefolositorie, ba chiar ridicule; in tocm'a si dintre datinele poporului nostru au fostu póte bune si frumóse cândva, astadi inse nu numai că nu potu avea nici o insemnatate buna, nu numai că nu promovéza nici-unu interesu bunu alu poporului nostru, ci din contra in timpulu nostru suntu numai spre daun'a si seracirea lui.

Nu voiu enumerá multe din aceste datine, la a càroru delaturare, ni e datorinti'a a conlucrá din tóte puterile presupunendu, că DV. ve sunt prea cunoscute, ci me voiu marginí a Ve atrage atentiunea pretiuita numai la câteva de o importantia mai intristatória si anume:

1. La serbarea cununiiloru si ospetiele impreunate cu acelea, atunci, cându spesele adeseori trecu preste puterea materiala a bietiloru miri că fortiati eroi ai Silei. Căci me afli in pusetiunea dorerósa că se pociu numerá multime de casuri, cându parintii mai miseri ai mirelui ori miresei, ori chiar insusi mirele numai că se póta serbá actulu casatoriei conformu obiceiului in decursulu aloru 3—4 dile, au fostu siliti a contrage imprumuturi grele, séu bietulu mire a'si consumá la ospetiulu seu fruptulu sudórei sale, simbri'a càstigata in mai multi ani de servitiu si crutiata cu scumpetate, numai că se fia in stare a ținé „cas'a si més'a“, éra dupa cununi'a a devení unu proletariu, a càrui sarcina a devenitu cu atàtu mai grea, cu càtu acuma are de a se ingrigi si de susținerea nevestei sale si cu timpu a prun-

ciloru sei. Si credu dloru, că nu me insielu, afirmându, că aceste ospetie impreunate cu atàtea spese, sunt in cea mai mare parte caus'a atàtoru concubinate, relatiuni immoralu si bogate in urmari desastróse pentru societatea romana. Retacu bacanaliile, in cari degeneréda adeseori ospetiele poporului nostru, genându-me a Ve mai amintí bataile si scandalele, ce atàtu de desu se intempla la aceste ocațiuni.

2. Nu mai puçinu imbucuratori si favoritoriu se póte dice despre datinile observate la inmormentari séu despre asia numitele „pomeni séu comandari“, de si aceste si-aru avea de motivu pietatea față de celu repaosatu. Dorere inse, că acést'a pietate se manifestéda intr'unu modu cu totulu necorespundietoriu, dicu necorespundietoriu, nepotrivitu, pentrucá colacii si vinarsulu impartitu in mare parte celoru nelipsiti, potu dovedí galanteri'a familiei mortului, inse puçinu potu contribuí la asigurarea fericirii eterne pentru sufletulu repausatului. Iubite tierane! déca nu ai fostu crestinu bunu in viati'a ta, se me credi, că colacii si vinarsulu impartitu la inmormentarea ta mai alesu celoru ce nu au lipsa de acelea, sufletulu teu nu'lu voru duce intru imperati'a ceriului. Nu e destulu de dorerósa lovitur'a adeseori pentru famili'a unui bietu de omu seracu, că móre d. e. tat'a ori mam'a, ci orfanii remasi acést'a plága si-o marescu prin aceea, că o parte insemnata adeseori tóta recol'ta de gràu, ori in lips'a acesteia o suma insemnata de bucate imprumutate, séu póte cumparate cu bani scumpi o prefacu in colaci, numai că se póta dá pomana celoru adunati la inmormentare, fara de a se luá in consideratiune, că óre sunt aceia de categori'a celoru seraci, pre cari dupa moral'a crestina suntemu datori a'i ajutá.

3. Dara se amintescu ceva si despre lucsul, despre care la inceputulu acestui discursu amu disu, că s'a incuibatu in poporul nostru. Erá unu tempu, onorata adunare, cându feme'i'a romana 'si imbracă cas'a si famili'a numai cu productulu mániloru sale.

Acésta dexteritate in industri'a de casa a femeiloru romane de pre la sate nu numai că nu a incetatu, fara din contra in unele comune din despartimentulu nostru a făcutu pasi fórté imbucuratori. Doveđile cele mai imbucuratórie in acést'a privintia ne sunt tieseturile si cuseturile frumóse si trainice din giurulu Turdei, de pre Muresiu, Càmpia si din unele comune din fostulu scaunu alu Ariesiului.

E dorerosu inse, cându vedemu, că poporul nostru nu e indestulitu numai cu industri'a sa domestica, ci puçinii sei banisiori si'i mai dà si pentru productele fabricelor. Vreu se afirmu prin acést'a, că luxulu, care 'si are loculu numai acolo, unde este si prisosu, își secera victimele sale, silindu'lu a'si lapedá portulu stramosiescu bunu si trainicu si a'si cumperá sdrentie de fabrica slabe si scumpe, a despretiú opinc'a smernica, usióra si comóda si a'si cumperá cisme frumóse si scumpe, fia aceste chiar si din pretiulu unei singure vaci cu lapte ce a avutu la casa, ori din pretiulu celui din urma capetiulu de pamentu, pentru care parintii sei in vremile

grele de jobagia au versatu șiróie de lacrimi si sudori in brazd'a domnésca.

Din punctu de vedere geograficu, despartimentulu nostru respective teritoriulu acestui'a ar' formá 2 pàrti, si adeca in càmpia si in partea care se estinde in muntii apuseni.

Din bunavointi'a stimatului nostru confrate Basiliu Suciú, adunarea despartimentului nostru presenta tiendendu-se aici in Càmpia, dati-mi voie dloru, inainte de a-mi incheia acestu discursu a atinge ceva despre Càmpia. Dóra nici o parte a Transilvaniei n'a fostu si nu este espusa la atàta critica, dara si la atàtea tentatiuni, cá si Càmpi'a, séu mai bine disu poporatiunea romàna de aici. Cu deosebire i se imputá, 'i se mai imputa si astadi, cà pre lãnga tóta bunatatea pamentului séu, poporulu este seracu — in totu respectulu. Sunt, dejá mai bine de 3 diecenii de càndu unu scriitoriu de nationalitate streina dicea despre romanulu din Càmpia, cà tóta lumea loru se estinde pàna la orasiulu celu mai aprópe, tóta sciinti'a pàna la córnelu plugului, si tóta artea pàna la fluierulu pastorescu. Unu altu scriitoriu in timpulu mai recentu in ferbintiél'a fantasiei sale, ce'i caracterisédia tóte scrierile, inpinsu si de o buna dosa de rancóre fačia de elementulu romanu, Càmpi'a ni-o infatiosiéza cá si unu pamentu binecuventatu de Ddiu, care ar' putea fi Canaanulu Transilvaniei, fiindu in stare de a nutri 50—60 mii de locuitori, pre càndu in starea-i de acum'a este cuibulu seraciei si cá abia póte sustiné 15,000 ómeni lenesi, ignoranti, bigoti si bețivi, cari in locu de a'si lucrá mosiele destulu de mari, 'si petrecu dilele in cràsma la beție pradându si astadi bucatele man'a pamentului, si ne profetiesce, cà preste càtiv'a ani o mare parte din moșile romanesci de pre càmpie, voru deveni proprietatea jidaniloru.

Totu acestu scriitoriu pre romanii din Càmpia 'i asemena cu beduinii, la cari agricultur'a se afla in starea cea mai primitiva, sgariindu-'si pamenturile cele din apropierea, ér' celea mai departate lasându de pasiune. Figuri palide si murdare, cu o privire suspecta, dice elu cà vedi esindu din nescari bordee cufundate in pamentu, umede si lipsite de lumina, neputendu strabate radiele sórelui prin ferestrele angustate si mici. Seraci materialminte si intunecati spiritualminte, dintre cari in mai multe comune nu affi unulu, care se scie scie si cetí, afara de preoti si docenti.

Déca tóte acestea asertiuni le amu luá de bani buni, atunci ar' trebú se ajungemu la acea convingere dorerósa, cà elementulu nostru de pre Càmpia se afla chiaru in marginea abisului de perire, cà romanii din Càmpia sunt o céta de Lazaroni, cà ei in corpulu natiunei nóstre forméza unu membru infectatu de o bóla ucidiatória, sau unu membru putredu.

Dara celea citate pàna ací din scriitorii straini avemu de a le privi numai cá partea inversa a starei actuali, numai cá umbr'a din tabloulu realu, de órece trebue se constatamu cu placere, cà in Càmpia respective la poporatiunea de aici, mai alesu de càndu i se au des-

chisu liniile de comunicatiune pentru ea nepretiuite, se póte observá inaintare imbucuratória.

Associatiunea nóstra si respective despartimentulu nostru, noi toti inteligentii avemu datorinti'a sfanta de a indemná pre poporu prin cuvinte si exemple, cà se'si desvólte activitatea sa in aceea directiune si pre acelu terenu, cari 'i sunt mai de indemàna si mai coresponditorie intre impregiurarile sale de a'si inbunatáti starea.

Poporulu romanu din Càmpia numai prin agricultura si economia mai rationala póte sperá unu venitoriu siguru, prin urmare déca indemnările ce țintescu la acestu modu de viétia vre-undev'a au locu si terenu de mare interesu si multu promitietoriu, de siguru, cà acelea au locu si terenu la tieranulu romanu de pre Càmpia.

Amu enumeratu dloru si On. Adunare generala numai pre scurtu si numai câteva dintre cauzele si impregiurarile triste, din cari resulta seracirea poporului romanu. Acum'a ar' fi se amintescu cev'a si despre acelea mijlóce, prin cari sórtea lui se-ar' potea imbunatatí. Atari mijlóce, lucru firescu, cà nu potu fi altele decâtu :

1. Cultivarea pamentului in modu mai rationalu, spre care scopu mai multu potu contribuí proprietarii inteligentii si preotimea nóstra, cari petrecu in mijloculu poporului, càci sciindu bine, cà poporulu nostru nefiindu amicu alu teoriei, la densulu mai multu influintiédia exemplele practice.

2. Promovarea gradinaritului si a pomaritului, plantarea arboriloru in locuri desierte si sadirea paduriloru pre atàta teritoriu puçinu folositu, ceea ce ar fi de mare insemnatate si din punctu de vedere higienicu si climaticu.

3. Educatiunea scolastica si cultur'a, cari in timpulu de adi sunt singurele mijlóce pentru subsistenti'a si bunastarea fiesce-càrui poporu. Sciinti'a si averea sunt conditiunile de viatia la popóre, cá si la individi, sciinti'a si averea séu progresulu intelectualu si materialu alu poporului romanu este si devis'a Asociatiunei si in legatura cu acést'a a despartimentului nostru, sciindu bine, cà din ómeni prosti si seraci nu vei putea formá nici odata o natiune puternica, nici caractere solide, fiindu-cà aceia voru fi portati de venturile impregiurariloru.

Elementele economice ale familiei.

(Dupa economistulu Dr. Lorenz de Stein, comunicatu in traducere libera de Ieronimu G. Baritiu).

Nu póte fi chiemarea nóstra a face la loculu acesta cercetari despre fiinti'a mai inalta a familiei. Este inse mai pre susu de ori-ce indoiala, cà o aparitiune care fara se astepte sila, întèmplarea séu aperceptiunea sa logica si se repetéza la tóte popórale si in toti timpii aprópe sub aceasi forma, cà manifestarea unei puteri ce trece departe preste fia-care individuu singuraticu, are o profunda insemnatate etica, ce cuprinde omenimea intréga. A esamina acést'a nu este tréb'a sciintiei avutiiloru. Pentru acést'a sciintia famili'a este unitatea prima si fi-

résca a vietii economice. Ací din persóna economica singuratica se face prim'a personalitate economica. Si chiar in form'a acésta prima a ei recunóstemu faptulu, cà in acésta unitate sunt inbinate si avisate una la alta, nu puteri economice productive, egale, ci esentialu diferite, a càroru menire este a recunóste acésta inbinare factica cá un organismu economicu, in care tocmai deosebirea ajunge a fi conditiunea unei desvoltari egale — o icóna acésta a lumii, in care tocma cea mai adéna deosebire a personalitatiloru conditionésa si produce cea mai inalta unitate in comunitatea vietiei si a progresului ei. Acésta este usioru cându se ia in considerare numai diferinti'a de seksu; devine inse grea cându se considera egalitatea fiintiei personalitati cu privire la diferenti'a secsului.

Actulu, prin care se naste acést'a comunitate intre secsuri este casatoria. Pentru noi si casatoria póte fi numai o aparitiune economica. In acestu sensu la inceputu ea este comunitatea tuturoru avutiiloru si remàne totdeauna comunitatea vietiei economice. Consideràndu-o din acestu punctu de vedere, apoi ací se desvólta o icóna insemnata si nesecata in bogati'a sa, a càrei ultimu sens va remànea pentru vecie, a da ideei abstracte a unitatii in diferentia, primulu corpu ce formédia bas'a intregi esistentie omenesti.

Daca in cadrulu acesta ingustu alu vietiei economice unitare barbatulu si femeia ar fi egali, atunci n'ar putea esista notiunea economica a familiei si a economiei de casa, ci ar esista numai capitale singuraticice, comerci, contractu si intreprindere. Cându inse ambii n'ar fi decâtu numai neegali, atunci nu ar fi posibila acea unitate, care cu tóte acestea, cu sau fàra reflexiune, se renaste in fia-care di. Daca deci famili'a este unitatea diferiteloru, apoi acésta se póte intempla numai asia, cà fia-care din elementele diferite conditionédia desvoltarea celuilaltu. In fruntea tuturoru deductiuniloru ce urmédia de ací, stà propositiunea ce si-o póte formula ori si cine cu tóta claritatea, cà: fia-care viatia familiara este totodata si o viatia economica si depinde, cá si viati'a universului dela viati'a avutiiloru, chiar si in marginile sale ànguste, dela starea, desvoltarea si armonia elementelor sale economice.

Din momentulu, in care consideramu famili'a cá o personalitate economica de sine statatóre, ea trebuie in feliulu seu se conțina cei trei factori elementari ai ori càrei vietie economice si adeca: productiunea, consumtiunea si reproductiunea. Si ací este punctulu, in care fiinti'a familiei 'si desvólta caracterulu seu particularu fatia cu notiunea economiei singulare. Pentru cà pre cându in economi'a singulara acele categorii se afla nediferentiate, acelea in familia se desfacu un'a de alta in modu independentu si 'si afla in marginile ei purtatori individuali si asia in familia barbatulu representa productiunea, femeia consumtiunea si copii reproductiunea. Primindu acestu rolul acesti trei factori, chiaru fàra se aiba o consciintia clara despre natur'a lor, inceptu in modu independentu functiunea loru economica.

Aceste functiuni, considerate cá unu intregu individualu si de sine statatoru, formédia propri'a economia de casa. Prin barbatu, femeia si copilu in relatiunile loru reciproce, care se reinnoescu in fia-care di, se preface acésta economia de casa intr'unu organismu economicu admirabilu petrunsu in tóte punctele de cei mai sublimi coeficienti etici, care insemnédia inceputulu si totodata finitulu ori-càrei vietie economice. Acestu organismu economicu alu vietiei familiare se basédia pe divisiunea labórei si nu a unei curatu mecanice, ci organice.

Barbatulu are se produca nu numai pentru a càstiga avere, ci pentru cá prin productiunea lui si productivitatea aceleia se dea intregi familiei acea putere si independentia, care este marele resultatu alu fia-carei fapte active si fàra care védia intre contimporani si independenti'a fatia de puterea inriuririloru straine este imposibila pentru intrég'a familie, pentru femeia si pentru copilu; ținta finala etica a acestei ordine, care au lasatu labórea productiva pe sém'a barbatului, este simtiulu puterii si alu onórei familiei si alu libertatii membriloru aceleia, a càrei espresiune este stim'a càtra numele ce'lu pórtã in comunu. De alta parte femeia are nu mai puçinu onorific'a chiemare a inaltia in consumtiunea casei satisfacerea trebuintelor la placere si a preface gustarea celoru ce ofere màn'a ei in isvoru de putere noua pentru creatiunile barbatului, preste care ea pe nesciute respàndeste acelu parfum, care din calicele flórei produce fructulu. Acésta este labórea ei. Inpreuna inse ei ambii se lupta cu capitalulu marginitu, de care 'i-au legatu in comunu casatori'a: le este comuna la ambii problem'a, care pune mesura in relatiunea intre productiune si consumtiune, le este comunu planulu si calcularea aceleia si comunu le este capitalulu càstigatu, din care isvoreste o bucuria indoita, pentru-cà fia-care crede a primí jumetatea sa din màn'a celuilaltu si gustarea celoru càstigate in multiamirea intima ce se reinnoieste in fia-care di, primindu si dându. Este o nefericire, cându acésta armonia intrínseca este conturbata prin o purtare séu fapta reasieste unu adevveratu regresu, daca fiinti'a casatoriei este intórsa pe dosu, cându barbatulu vrea se fia totodata si femeia, sau femeia si barbatu. Economiceste vorbindu, casatori'a nu este egalitatea intre egali, ci intre diferiti, a càroru unitate este conditiunea pentru desvoltarea fia-carei pãrti. Pretensiunea unei egalitati absolute intre barbatu si femeia nu este numai fisiceste o contradicere ce nu se póte deslega pentru egalitatea secsului, dar este negatiunea basei a ori-càrei desvoltari, care fàra diferentia nu este posibila. Daca ea este altceva, apoi in cele mai de aprópe consecentie ale sale devine in opositiune de interese si prin acésta la dissolvarea casatoriei si a chiemarei sale etice. Firea mai superióra a lucruriloru, care dà càsatoriei copilulu ce este alu ambiloru, nu o voieste acésta. Sciinti'a economiei probéza in cadrulu seu ingustu, cá acea separare nu contribue la atingerea propriului scopu, care este càstigulu si particular'a formare de capitalu pentru ambele pãrti, ci din contra 'lu distruge, cà amenintia

nu numai ereditatea educatiunii si a iubirii copilului, care p \acute{o} te creste si a se desvolta numai unde productiunea si consumtiunea se condition \acute{e} dia si se produc reciproc.

Din \acute{a} cestu punctu de vedere se p \acute{o} te cun \acute{o} ste adev \acute{e} rat'a chiamare a economiei casnice. Ea nu ne invat \acute{a} , c \acute{a} ce posed \acute{e} , in economia barbatulu si feme'i'a pentru sine s \acute{e} u ce posed \acute{e} , pentru si prin altii, ce c \acute{a} stiga si gusta, ci ea este sciintia, care ne invat \acute{a} , c \acute{a} ce sunt si ce lucra in acea divisiune a laborei singuraticii membri ai familiei intre sine.

In urmat \acute{o} rele vomu face deci locu, celu pu \acute{t} inu in liniamente generale, espunerei acestei f \acute{i} ntie a economiei, ce se desface in productiune, consumtiune si reproductiune.

1. Productiunea economica si barbatulu.

Este f \acute{o} rte lesne a ficsa chiamarea economica a barbatulu in productiune si totusi f \acute{o} rte greu a o realiza in particularu, pentru-c \acute{a} ac \acute{e} sta chiamare nu este alta, dec \acute{a} tu aceea a capitalulu singuraticu. T \acute{o} te relatiunile si notiunile acestuia reapar \acute{u} si ac \acute{i} : capitalu singuraticu, lab \acute{o} re, intrate, venite in t \acute{o} te formele; pentru-c \acute{a} capitalulu singuraticu productivu este insusi averea in m \acute{a} n'a barbatulu lucratoriu. Nu vomu urmari ac \acute{i} cum se form \acute{e} dia ac \acute{e} sta in parte dupa individualitatea barbatulu, in parte dupa averea si venitul \acute{u} seu. Ac \acute{i} este punctulu, in care individualitatea economiei singulare se manifest \acute{e} za in afara si unde formarea capitalulu cu contrapunerea intereselor \acute{u} le cuprinde si pe acestea. In ac \acute{e} st'a contrapunere se desv \acute{o} lta mai \acute{a} nt \acute{a} ju viat \acute{i} 'a individuala a fia-c \acute{a} rei economii in raportu cu circulatiunea intr \acute{e} ga si orice definitiune mai precis \acute{a} a chiamarei barbatulu productivu nu p $\acute{o$ te cuprinde dec \acute{a} tu liniamentele principale si generale, in care caracterulu personalu alu barbatulu se intipareste mai adesea in modu otaritu celui economicu alu averei. Numai acolo, unde c \acute{a} stigulu adev \acute{e} ratu obt \acute{i} nutu prin activitatea puterei c \acute{a} stigat \acute{o} re intra in viat \acute{i} 'a propriei economii, apare positiunea economica a barbatulu.

Barbatulu c \acute{a} reprezentantu alu pers \acute{o} nei economice in familia p \acute{o} rta totodata responsabilitatea pentru venitele aceleia si pentru c \acute{a} acestea cuprindu mesura si modulu miscarei economice interne, este prin urmare si s \acute{i} efulu economiei de casa. Pre c \acute{a} ndu inse acele venite depindu dela elu, nu'i este cu putintia a predomni intrebuintiarea speselor \acute{u} in internulu economiei casnice. C \acute{a} tra acestea se adres \acute{e} dia elu cu trebuintiele sale si acestea sunt ordinea, val \acute{o} rea si gustulu in ceea-ce ilu multiameste viat \acute{i} 'a casnica. Ac \acute{i} ni se presenta momentulu, prin care tocmai ac \acute{e} sta viat \acute{i} a a economiei casnice 'si c \acute{a} stiga propri'a importantia economica si pe care ar treb \acute{u} i se o intiel \acute{e} ga fia-care femeia inainte de a p \acute{a} si la casatorie. Acele momente in inpacarea trebuintiloru dilnice umplu sufletulu barbatulu cu o intima simpatia, ce se reinnoieste in fia-care di pentru soci'a s'a, ci ele devinu de siguru puteri productive in viat \acute{i} 'a singuratica, strabat \acute{e} ndu lab \acute{o} rea barbatulu cu caldur'a sa

dulce si fac \acute{e} ndui-o mai usi \acute{o} ra si placuta, pentru-c \acute{a} ele in adev \acute{e} ru sunt rezultatulu economicu ce se ofere barbatulu c \acute{a} placeri ale vietiei sale. Este \acute{o} re at \acute{a} tu de greu, educatiunei unei femeie se o faca se intiel \acute{e} ga ac \acute{e} st'a si f \acute{a} ra o sistema a economiei nationale? At \acute{a} tu este siguru, c \acute{a} cu ac \acute{e} sta incepe terenulu, pe care se manifest \acute{e} dia marea functiune a femeiei in viat \acute{i} 'a economica.

II. Feme'i'a si economi'a casei.

E prea adev \acute{e} ratu, c \acute{a} ceea-ce numimu noi se \acute{s} cu, n'are a face nimicu cu viat \acute{i} 'a economica. Totu asia de adev \acute{e} ratu este, c \acute{a} feme'i'a p $\acute{o$ te posed \acute{e} , produce si consuma ca si b \acute{a} rbatulu, ba multe chiar mai bine c \acute{a} elu. Dar' adev \acute{e} ratu este si aceea, c \acute{a} in femeia se afla si mai multu dec \acute{a} tu puterea de a c \acute{a} stig \acute{a} avere si c \acute{a} „idea emancipareii“ insemn \acute{e} dia prin urmare saracirea ideei despre femeie. Pentru-c \acute{a} ceea-ce insemn \acute{e} dia ac \acute{e} sta idee, se desv \acute{o} lta pentru viat \acute{i} 'a avutiiloru nu in „lucrul femeiescu, ci in economi'a casnica.

Ceea-ce numimu noi „femeia“, ni se presenta numai unde puterea productiva a barbatulu cum si aceea a femeiei se reint \acute{o} rce spre sine insusi obosita de pe nedesecatele terene ale chiamarei loru si voiesce se reafle in economia loru ceea-ce trebue se pos \acute{e} da cinev'a pentru de a putea atinge acele t \acute{i} nte esterne, adeca traiulu linistitu pentru sine, meditarea asupra ceea-ce'i apart \acute{i} ne mai propriu, participarea si gustarea acelei p \acute{a} r \acute{t} i din viat \acute{i} 'a comuna, pe care si-o au c \acute{a} stigatu prin truda de preste di. Punctulu pe care se petrece ac \acute{e} sta, patri'a economica propriu disa, este cas'a. Cas'a este domeniulu, care este in prim'a linie alu femeiei si pe care barbatulu devine alu femeiei. Numai in acestu locu se petrece implinirea personalitatii prin raportulu celor dou \acute{e} se \acute{s} curi; numai in casa 'si afla feme'i'a cea mai inalta chiamare a sa, pentruca ea numai in casa 'si p $\acute{o$ te desvolta adev \acute{e} rat'a ei individualitate. Nu pentru-c \acute{a} d \acute{o} ra feme'i'a ar apart \acute{i} nea numai si exclusivu la casa! tocmai intru c \acute{a} tu de pu \acute{c} inu apart \acute{i} ne si barbatulu exclusivu numei lab \acute{o} rei. Dar lucrulu barbatulu nu este chiamarea femeiei, f \acute{a} ra indoiala c \acute{a} se \acute{s} culu femeiescu se aiba aptitudinea de a'si c \acute{a} stig \acute{a} prin lab \acute{o} rea propria si independentia proprie; dar c \acute{a} stigulu prin m \acute{a} na femeiesca nu este chiamarea ei. Adev \acute{e} rat'a ei chiamare este cu totul alt'a si numai in aceea ajunge ea a fi de aceeaasi conditiune cu barbatulu. Unde ea pasiesce c \acute{a} concurenta a acestuia si directu productiva, ajunge in fine totusi a fi numai unu barbatu slabuti \acute{u} , pentru-c \acute{a} pu \acute{t} ine lucrari sunt, in care barbatulu c \acute{a} putere productiva se nu intreaca pe femeia si nici una, in care pasindu ea c \acute{a} concurenta a barbatulu n'ar inceta de a mai fi femeia. Pentru-c \acute{a} ac \acute{i} , fiindu supusa legiloru generale si f \acute{a} ra mila ale concurentiei, va avea se sufer \acute{e} indoitu, pentru-c \acute{a} ea are sentimentulu, c \acute{a} pe acestu terenu ea n'ar treb \acute{u} i se sufer \acute{e} . In fapta ac \acute{i} nu esista alta deosebire intre femeia si barbatulu lucratoriu, dec \acute{a} tu diferentia in puterea productiva. Esista o deosebire ad \acute{e} nc \acute{a} si totodata sociala intre lucr \acute{a} t \acute{o} re si femeia lucr \acute{a} t \acute{o} re. Ceea ce in adev \acute{e} ru

este femeia și ceea-ce constituie puternica bază a importanței sale în viața avuțiilor, este puterea ei aproape irezistibilă asupra consumțiunii economice, adevărată ei problema economică și organică: casnicia! În această constă marea ei funcțiune de ași reafirma individualitatea sa, trebuințele ei mai adânci și acorduri și în uniformitatea dilnică a casei, a prefăce cele obișnuite placute, ărs cele neobișnuite demne de a fi gustate și a împrumuta prin iubirea către ai săi, prin înțelegerea gustare și prin aceea economie înțeleptă ce nici-odată nu se arată în cazuri singuratică, ci reiese ca rezultat final al întregii economii de casă, modestelor mijloace de care dispune aceea-ce în consumare primește a două sa forma și figura, adică valoarea liberă în satisfacerea de sine neliberă a trebuinței. Și așa singurul numai femeia în casă — și ferece de cel ce o au aflat — este în stare a înbina procesul conservării economice a puterii lucrătoare cu particularitatea și adesea marginită măsura a averii și cu egoismul propriu, ba chiar și cu egoismul barbatului. Pe terenul primu ea este stăpâna puterilor celor mici, ărs pe cel de alu doilea daruirea gustărilor mici; în primul casu ea obține, prin nefinită repetare a luptei sale cu bagatele unu rezultat mare, ărs în alu doilea ea da naștere la sentimentul de armonie a întregii vieți prin nesfârșita înnoire a bucuriei cauzate prin acele bagatele și recunoștința pe care o oferă inimă a înveselită acelei mâni grijitoare și iubite, contribuie ărsi la învioisirea puterii, care în câștigul obținut cu voia bună afla mijloace a răspândi acolo bucuria, unde iubeste cineva. În această reciprocitate este cuprinsă o armonie foarte profundă, în care se reintruneste și viața economică a omenilor de altcum așa de diferiți, și chiar viața avuțiilor ne arată într-o iconă pretioasă, cum și cea mai puternică individualitate numai atunci se simte multiamită, cându se pôte întregi prin o a două.

Știința economiei este silită a se multămi în privința această cu punctul de vedere generalu ce și l'au putut câștiga. Este o lucrare proprie, a espune notiunea, ființa și dezvoltarea organică specială a economiei casnice. Dar ori-cum ar fi acelea formulate, necontestat este și remane: că nici unu popor pe lume nu pôte fi nobil fără femeie nobile, și nu va putea fi bogat fără femeie brave și casnice.

III. Copilul în economie a casei.

Este în natură omenesca, că copilul se fia mai întâiu înțelesu și considerat că unu momentu eticu. Dar economie a națională îl pôte totuși considera numai că factoru economicu activu prin sine însuși, și însemnatatea lui aci se lega foarte strinsu de cele arătate mai înainte.

La marginea, unde viața omului pierde facultatea de a reproduce puterea lucrătoare și unde măsură omenesca apare că amortire a activității câștigătoare și eco-

nomisătoare, întra copilul în economie a familiei. Legătura între părinți și copil este aceea verigă în lanțu, care lega infinitul trecut de viitorul infinitu. În economie a singulară elu este puterea lucrătoare personală, ce s'au renascut prin sine însuși. În sensul acesta copilul și cu puterea sa câștigătoare este produsul familiei. Copilul este purtătorul proviziunii de cunoștință, experiență și în urma și alu avuțiilor, care formează rezultatul laborei părinților în viața lor. Copilul deci este adevărată lor bogăție. Lui i se subordonă toate formele și speciile de câștigare a avuțiilor și a prisosurilor; pentru copil dau ce au economisit și în copil economisesc ei ce nu potu câștiga în capitalu. În educațiunea lui i dau caracterul lor, în instrucțiunea lui bunurile lor spirituale pe calea vieții sale și în ceea-ce au câștigat ei, ce este rezultatul vieții lor trecute, basă pentru viața lui începută. În copilul capitalul trecutului se prefăce în capitalu alu viitorului, pentru-că copilul este deslegarea problemei, cum se pôte face progresu chiar și acolo, unde capitale de bunuri și valori nu potu crește. Iubirea către copil eternă și nedestructibilă, este totodată speranța inconștientă, că copilul va ajunge se realiză ceea-ce n'amu mai fostu în stare a realiza noi. În copil noi privim departe preste noi însine. Acea barieră ce ne-au fostu pusă nouă prin marginitele noastre referințe, are se fia sfărmată în viața copilului, în elu vomu afla dezvoltarea liberă și frumoasă, ce nouă ne-au fostu denegată și dacă ne străduim pentru elu și traim în elu, apoi visul despre viitorul seu, este placerea pentru ceea-ce noi nu mai putem gusta. Din acestu motivu tată și mamă devin în lucru și economie ărsi ună, precum sunt ună în copilul lor, în iubirea lor pentru elu și în speranțele și grijirile lor pentru viitorul lui. Unu popor, în care fia-care tata de familie nu aspira și fia-care mamă nu crede, că copilul va fi și va avea ceva mai bunu, decâtu cum au fostu și au avut ei, și în care amândoi nu facu pentru copii lor, ceea-ce n'au obosit a face pentru sine, nu va ajunge a fi popor mare, pentru-că în copii ni se renasce și economisesc celu mai înaltu cuprinsu alu problemei vieții noastre, ori apoi adesea ni se frânge prin ei.

Cea mai de aproape consecința economică a acestui raportu alu copilului către părinți este totdeauna, că acela nascut cu toate puterile sale prin familie, trebuie se ia asupra și susținerea acestei familii, cându bețănție seu nefericiri i facu cu neputința a se susține ea însuși. Nu este trebă noastră a desvolta acele sentimente, ce par a face superflua această frază, dar totuși valoarea acestei păreri curate economice consistă în aceea, că ea are dreptul a se manifesta în casu, cându acelu sentimentu refuză serviciul seu ărsimei nenobile a copilului.

Diagnosele Cryptogameloru vasculare, care provinu spontaneu in Transilvani'a.

De Florianu Porcius, Cav. alu ordinului corónei de feru class'a III., vice-capitanu emeritatu.

(Urmare si fine).

Woodsia R. Br. **Woodsie** (Vudsie).

Sporii subrotundi, situati pre pagin'a inferióra a segmenteloru frundiei. Indusiulu representatu prin unu involocru caliciformu, care jace sub sori, pre cari 'i invalesce si e pre margini fimbriatu.

W. hyperborea Koch (Polypodium hyperboreum Wahlbrg flor. suec. Acrostichum Marantae Wulf. **W. hyperboree**. Frundiele dupa circumferintia oblongi, ori lanceolate, pre pagin'a inferióra paleaceu-hirsute, totu asemenea si stipitele si petiolulu comunu, simplu penate, penele ovate, ori ovatu-lanceolate, penatifide, segmentele subrotunde ori ovate, pre margini de totu intregi, ori si numai puçinu obtusu-crenate. Frundiele dela 0.04—0.10 metri lungi.

Acésta specie presinta dóue forme:

α. arvonica Koch. (Polypodium arvonicum Wither. Polypodium hyperboreum Swartz. Acrostichum hyperboreum Lilj. Ceterach alpinum D. C.) Penele scurte, triangularu-ovate, segmentele infime, (1—2) cu marginile preste olalta, ori atinçendu-se, cealealte intrunite.

β. rufidula Koch. (Woodsia ilvensis R. Br. Acrostichum ilvense L. Polypodium ilvense Swartz. Polypodium Marantae Hoffm. Polystichum Marantae Roth. Aspidium rufidulum Swartz). Penele mai lanceolate, segmentele acestora intre sine mai departate. Pre locuri stâncóse in reg. montana, subalpina si alpina.

In fostulu districtu alu Naseudului am aflatu pâna acuma numai forma *α. arvonica* in reg. subalpina.

E inse probabilu, cà provine si forma *β. rufidula*, de óre-ce amu vediut-o colectata de pre muntii Bucovinei situati in vecinatatea teritoriului fostului districtu alu Naseudului.

Asplenium L. **Aspleniu**.

Sorii lineari, ori ovali, situati pre pagin'a inferióra a segmenteloru frundiei, indusiati. Indusiulu membranaceu, linearu, ori transversalminte ovalu, dereptu, ori si subsemilunaru (cu deosebire la sorii inferiori), afitu pre marginea esterióra a fia-carui soru, pre cea interióra apertu.

Che'á speciелору.

1. Frundiele simplu- ori bi-tripenate, inse nu furcatu-divise.
2. Frundiele bi-tripenate.
3. Frundiele dupa circumferintia elipticu-oblongi, spre basa si spre vèrfu decrescente, in totu casulu la basa mai anguste . . . *A. Filix femina*.
- 3* Frundiele dupa circumferintia triangularu-ovate, ori deltoideu-oblongi, ori si lanceolate, in totu casulu inse la basa evidentu mai late.
4. Frundiele preste totu bi-tripenate.

5. Frundiele bi-tripenate, dupa circumferintia deltoideu-oblongi, lungu-acuminate. Indusiulu pre margini intregu *A. Adiantum nigrum*.

5* Frundiele bi-tripenate, dupa circumferintia triangularu-ovate. Indusiulu pre margini laceratu-fimbriata . . . *A. Ruta muraria*.

4* Frundiele numai in partea inferióra bipenate, dela mijlocu in susu numai simplu penate. Indusiulu pre margini de totu intregu . . . *A. germanicum*.

2* Frundiele preste totu numai simplu penate
6. Stipitele si cu petiolulu comunu preste totu de colóre bruna si lucitóre. *A. Trichomanes*.

6* Stipitele numai in partea sa inferióra de colóre bruna, in cea superióra, dimpreuna cu petiolulu comunu de colóre deschisu-verde . . . *A. viride*.

1* Frundiele furcatu-divise, composite din 2—4 folióle petiolulate . . . *A. septentrionale*.

Descrierea in specialu.

A. Filix femine Bernh. (Polypodium Filix femina L. Aspidium Filix femina Swartz. Athyrium Filix femina Roth).

A. femeninu. Frundiele dupa circumferintia elipticu-oblongi, spre vèrfu acuminate si spre basa angustate, bipenate, penele lungu acuminate, penulele lanceolate, penatifide, pâna penatpartite, segmentele ovate ori oblongi, dentate, dençii acuçi, ori obtusiasculi, mutici. Indusiulu transversalminte ovalu, pre margini fimbriatu-laceratu, alu penuleloru inferióre semilunaru. Frundiele dela 0.4—1.0 metru inalte.

Variaza, inse astfeliu, incátu formele extreme se léga intre sine prin forme intermediare.

Prin paduri de fagu si de bradu la locuri mai multu petróse in reg. montana pâna subalpina.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

Observare. Baumgarten si dupa acesta Fuss si Schur indica pre alpii Brasiovului si deodata si pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului si ací specialminte pre tiermurii fluviului Somesiu speci'a *Athyrium fontanum* Roth (*Asplenium Halleri* R. Br.), care inse s'a constatat a nu fi acésta specie, ci *Cystopteris regia* Presl. Eu inca nu amu aflatu in acestu ținutu *A. fontanum* Roth, care altcum provine in Elveti'a.

A. Adiantum nigrum L. (*Adiantum Capillus Veneris* Bmgt. Trans. et Aut. Trans. non L.) **A. negriciosu**. Frundiele dupa circumferintia deltoideu-oblongi, la vèrfu acuminate, lucitóre, bipenate si la basa aprópe tripenate, penele — incepèndu dela basa — decrescente, penulele ovate, acutu-serrate, spre basa cuneate si ací de totu intregi, cea superióre confluenta. Indusiulu pre margini intregu. Frundiele dela 0.08—0.35 metri inalte.

Variaza:

β. Serpentina Koch. (*A. serpentina* Tausch). Penulele mai mici, mai departate, cea infime mai profundu lobate.

Prin fisiurile stânciloru printre muschiu la locuri umbrite in reg. montana si subalpina.

Pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului amu aflatu pâna acum numai var. β . *Serpentini* nu departe de comun'a Romuli.

A. Ruta muraria L. A. de muri. Frundiele dupa circumferintia triangularu-ovate, deltoidee, ori latu-ovate, bi-tripenate, coriacee, glabre, ori si munite cu peri lungi glanduliferi departati, penele câte 3—5 alterne, cea delat vârfulu laminei confluenta, cea inferiôre ovate, penatisecte ori penatpartite, penulele 3-lobate, lobii crenati, ori si incisu-crenati. Indusiulu glabru, linearu, pre margini laceratu-fimbriatu. Sorii pre fia-care segmentu câte 2—6, la urma confluenti. Stipitele cu unu sulcu longitudinalu, opacu, la basa brunu coloratu. Acesta arata aprôpe de basa la sectiunea transversala o grupa négra de celule anteposita fasciculului vascularu, ce e aprôpe de punctulu cantralu. Frundiele dela 0.04—0.15 metri inalte.

Pre localitati stâncôse, pre muri vechi s'au ruinati cu deosebire pre solu de calcaru, in reg. inferiôra si in cea montana.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

Observare. *A. lepidum* Presl., care pâna acumu nu e cunoscutu din Transilvani'a, inse care provine in Ostulu Ungariei, difera de *A. Ruta muraria* L., cu care altcum are asemenare, prin acea, câ lamin'a si indusiulu suntu munite cu peri glanduliferi fôrte mici, segmentele laminei sunt fôrte subtiri si aprôpe pelucide, apoi prin lipsa grupei negre de celule anteposita fasciculului vascularu.

A. germanicum Weis (*A. Breynii* Retz. *A. alternifolium* Wulf). **A. germanicu.** Frundiele dupa circumferintia lanceolate, sau triangularu-lanceolate, in partea inferiôra bipenate, iara dela mijlocu in susu numai simplu penate, penele alterne, departate, erecte, cuneiforme, la vârfulu incisu-dentate, penele cea dela mijloculu petiolului comunu la vârfulu bi-trifide, iara cea infime bi-tripartitu-penatifide si mai lungi, laciniile cuneate. Sorii puçini, lungi si angusti. Indusiulu pre margini de totu intregu. Stipitele la basa brunu si lucitoriu. Frundiele dela 0.06—0.18 metri inalte.

Prin fisurile stânciloru la locu cam umedu, in reg. montana si subalpina.

In fostulu districtu alu Naseudului nu s'a aflatu pâna acumu.

A. Trichomanes L. A. brunu. Frundiele dupa circumferintia lanceolatu-lineare, simplu penate, penele ovale, ori subrotunde, repande, ori si crenulate, la basa truncate, ori si subcuneate. Stipitele glabru si deinpreuna cu petiolulu comunu preste totu de colôre bruna, lucitôre. Petiolulu comunu cu doue margini anguste, scariôse si subtilu denticulate. Frundiele dela 0.05—0.15 metri inalte.

Pre localitati petrôse sau stâncôse in reg. montana pâna in cea subalpina.

In fostulu districtu alu Naseudului inca provine.

A. viride Huds. **A. verde.** Frundiele dupa circumferintia lanceolatu-lineare, simplu penate, penele rombeu-subrotunde, crenate, la basa truncatu-cuneate. Stipitele cu peri articulati rari. Petiolulu comunu fâra margini scariôse. Stipitele in partea inferiôra de colôre bruna, in cea superiôra dimpreuna cu petiolulu comunu de colôre verde-deschisa. Frundiele dela 0.05—0.15 metri inalte.

Pre asemenea localitati câ si specia precedentă.

Acêsta inca provine in fostulu districtu alu Naseudului.

A. septentrionale Swartz (*Acrostichum septentrionale* L. *Scolopendrium septentrionale* Roth. *Acropteris septentrionale* Link. *Blechnum septentrionale* Wallr). **A septentrionalu.** Frundiele lungu- si filiformu-stipitate, furcatu-divise, purtendu 2—4 foliôle petiolulate, foliôlele lineare, ori linearu lanceolate, la basa de totu intregi, iara pre margini cu 1—2 denti, apoi la vârfulu incisu — 3 dentate. Sorii confluenti. Plânt'a dela 0.05—0.15 metri lunga.

Prin fisurile stânciloru si la locuri petrôse in reg. montana si subalpina.

Pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului pâna acumu nu s'a aflatu.

Scolopendrium Smith. *Scolopendriu.*

Sorii lineari, derepti, situati pre pagin'a inferiôra a laminei intregi, fatia de costa medie a laminei in directiune oblicu-transversala, iara intre sine paraleli, indusiati. Indusiulu membranaceu, afiptu de ambele laturi a soriloru, desfâcându-se de asupra acestor'a.

S. vulgare Smith. (*S. officinarum* Swartz. *Asplenium Scolopendrium* L.) **S. vulgaru.** Vulg. Limb'a boului, Limb'a vacei, Limb'a cerbului, Limb'a vecina. Frundiele intregi (lamina nedivisa), lanceolate, ori oblongu-lanceolate, la basa cordate, glabre, pre pagin'a superiôra lucitôre, dela 0.18—40 metri lungi.

Pre localitati montane umbrite stâncôse sau petrôse.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

Observare. Acêsta plânta se folosese de poporu câ medicina pentru nadusiala.

Blechnum L. *Blechnu.*

Sorii lineari, derepti, elongati, situati pre pagin'a inferiôra a segmentelor frundiei, paraleli fatia de costa medie si pre ambele laturi ale acestei coste, indusiati. Indusiulu membranaceu, emanatu din disculu segmentelor, continu, pre laturea interna apertu.

B. Spicant Roth. (*B. boreale* Swartz. *Osmunda Spicant* L. *Acrostichum Spicant* Vill. *Lomaria Spicant* Desv. *Onoclea Spicant* Hoffm. *Struthiopteris Spicant* Scop). **B. vulgaru** Frundiele dupa circumferintia elongatu-lanceolate, penatpartite, neconforme: cea fructifere subdupu mai lungi decâtu cea sterile, segmentele pre margini de totu intregi scurtu acuminat, — la frundiele cea sterile lanceolata-lineare, apropiete, la cea fructifere mai departate si lineare, tôte decrescente spre basa petiolului comunu, cea infime fôrte mici. Frundiele fructifere dela 0.3—0.5 metri lungi.

Prin paduri umede in reg. montana si subalpina.

Acêsta specie e indicata cu provenitôre si pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului si anume pre muntele Ineu (2280 metr. elevat) Eu inse nu o amu aflatu nici pe acestu munte si nici altundeva in acestu țintu.

Pteris L. *Pteride.*

Sorii situati la marginea segmentelor frundiei, lineari, continuu, indusiati. Indusiulu membranaceu emanatu din marginea segmentelor, linearu si acoperindu din parte sorii, pre laturea interna apertu.

P. aquilina L. (*Allosorus aquilinus* Presl). **P. aquilinu.** Frundiele tôte conforme, triplicatu-penate, penulele oblongu-

ori linearu-lanceolate, obtuse, cu marginile revolute, intregi, cea infime penatífide. Frundiele dela 0.3—1.0 metri pre unele locuri si pâna la 2.5 metri inalte. Penulele glabre, ori pre ambele pagini, ori si numai pre pagin'a inferióra pubescente.

Pre la margini de paduri, prin tufisiuri, la locuri sterile. Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

Allosorus Bernh. *Allosoru*.

Marginile segmenteloru la frundiele fertile revolute pâna la cóst'a medie (nervulu mediu) si toralóse, acoperindu sorii, partea revoluta transformata in o margine membranacee, ce substitue indusiulu si care la urma e espansa si lobata.

Sorii la inceputu subrotundi, inse ingraba confluenti constituindu unu unicu soru continuu, ce e inopositu dinaintea marginei ce'lu acopere.

A. crispus Bernh. (*Osmunda crispa* L. *Pteris crispa* All. *Onoclea crispa* Hoffm. *Acrostichum crispum* Vill. *Blechnum-crispum* Hartm. *Cryptogramma crispa* R.Br. *Struthiopteris crispa* Wallr). **A. increțitu**. Frundiele triplicatu-penate, neconforme: cea fertile mai mari decâtu cea sterile, penulele la frundiele fertile lineare, pre margini intregi, la cea sterile incise, laciniile lineare, la vèrfu bidentate, ori si intregi. Frundiele sterile laterale dela 0.10—0.20, iara cea fertile dela 0.2—0.40 metri lungi.

Pre locuri stâncóse — rar — in reg. subalpina si alpina.

Acésta specie inca e indicata cá provenitóre pre teritoriulu fostulu districtu alu Naseudului si anume la Rodn'a. Eu inse nu o amu aflatu in acestu districtu.

Struthiopteris Willd. *Struthioptera*.

Marginile segmenteloru la frundiele fertile revolute pâna la cóst'a medie, torulóse, acoperindu sorii, partea revoluta transformata in o margine membranacee, ce substitue indusiulu, si care la urma e orizontalu espansa si lobulata, cadiendu in bucati de pre cost'a medie. Sorii fórte indesuiti ocupându intregu disculu segmenteloru, inse despartitu prin pareti transversali.

S. germanica Willd. (*Osmunda Struthiopteris* L. *Onoclea Struthiopteris* Hoffm.) **S. germanica**. Frundiele neconforme: cea fertile multu mai mici decâtu cea sterile, cea sterile dupa circumferintia latu-oblongi, acuminate, spre basa angustate, simplu penate, penele penatpartite, segmentele oblongi, obtuse, pre margini de totu intregi, cea fertile dupa circumferintia lanceolate, penate, penele lineare, intregi, subrotunde, la urma esplanate. Frundiele sterile dela 0.3—0.8 metri lungi.

Prin paduri si tufisiuri inse la locuri mlastinóse sau lângu paraie, in reg. inferióra si montana.

Acésta specie inca provine in fostulu districtu alu Naseudului.

IV. *Equisetaceae* DC.

Acésta familie consista numai din unu singuru genu: *Equisetum* si se distinge de cealalte trei familii precedente prin aceea, cá plântele au o tulpina articulata prevediuta pre la nodurile articuliloru cu o vagina dentata si e mai adeseori ramificata, inse fara foi (frundie), apoi prin o grupare proprie a sporangiiloru.

Equisetum L. *Equisetu*.

Plântele terestre, fâra foi, cu o rhizoma perenala articulata si repenta, apoi cu tulpine, care pre suprafati'a loru sunt longitudinalu sulcate, sau si numai striate ori costate. La fia care nodu alu articuliloru se afla o vagina, care infasiura bas'a internodiiloru si care la gur'a sa e dentata, dentii mai multu mai puținu numerosi. Numerulu acestoru denti corespunde de comunu cu numerulu sulciloru sau alu strielor. Tulpin'a e ori simpla, ori si ramificata, si acesti rami, cari emitu dela noduri, forméza verticile. Uneori sunt acesti rami iarasi verticilatu-ramificati. Fructificati'a se compune din o spica terminala, consistenta din squame verticilate. Squamele sunt stipitatu-peltate, care pórta pre pagin'a loru inferióra (dedesubtu) câte 3—4 sporangii dispuse in unu cercu. Sporangiiile sunt membranacee, oblongi si cu o fisura pre partea loru interióra. Sporii suntu fórte numerosi, globosi, apiculati si incinsi cu doue fire subtile dispuse spiralminte in jurulu sporului, si acestea fire devenindu cu timpu uscate se desfacu cu putere elactica.

Che'ra specielor.

1. Tulpinele fructifere neconforme cu cea sterile, cea fructifere mai adeseori rosietece, ori albe, nici cându verdi.
2. Tulpinnle fructifere precoce (se desvólta inaintea celoru sterile), fâra rami, cea sterile ramificate.
3. Vaginele tulpineloru cu 8—15 denti (de comunu numai cu 8). Tulpinele sterile (de véra) verdi si ramificate *E. arvense*.
- 3* Vaginele tulpineloru cu 20—40 denti. Tulpinele sterile (de véra) albe, cu 20—40 rami simpli *E. telmateia*.
- 2* Tulpinele fructifere coetane cu cea sterile (ambele se desvólta in acelasi timpu). Tulpinele duplu ramificate. Vaginele tulpineloru cu 4—5 denti, alu ramureleloru (ramiloru secundari) cu câte 3 denti subulati *E. silvaticum*.
- 1* Tulpinele fructifere conforme cu cea sterile.
4. Spica la vèrfulu seu obtusa. Tulpinele supraterranee sunt anuale (nu persista preste iarna).
5. Tulpinele profundu sulcate. Dentii vagineleloru pre dosu cu câte unu sulcu longitudinalu si cu margini late albe *E. palustre*.
- 5* Tulpinele profundu sulcate. Dentii vagineleloru fâra sulcu longitudinalu si cu margini fórte anguste albe. Rami scabri *E. inundatum*.
- 5** Tulpinele numai striate (uscate puțin sulcate), mai adeseori fâra rami, rami (cându sunt) netedi. Vaginele cu 10—20 denti alipiti, cu margini fórte anguste albe *E. limosum*.
- 4* Spica la vèrfu acuminata-mucronata. Tulpinele supraterranee perenale (persista si preste iarna).

6. Vaginele in partea loru superióra mai largite, infasiurându numai laxu tulpina sau ramii.
7. Tulpinele cu câte 8—15 cóste longitudinale, dela basa pâna câtra mijloculu loru ramificate. Cóstele vagineloru fàra linie dorsala inpresa *E. ramosum*.
- 7* Tulpinele cu câte 6—8 cóste, simple, ori numai la basa ramificate. Cóstele vagineloru convexe si cu câte o linie dorsala profundu inpresa *E. variegatum*.
- 6* Vaginele tare strimte. Tulpinele aspre *E. hyemale*.

Descrierea in specialu.

E. arvense L. **E. de agrii**. Vulg. Barb'a ursului, Barb'a sasului, Cód'a mánzului, Cód'a calului, Cód'a ipei, Perulu porcúlui, Iarba de cositoriu. Tulpinele fructifere precoce, de totu simple (fàra rami), gróse, rosietece, ori galbinii, dela 0.16—0.20 metri inalte. Vaginele acestora inflatu-tubulóse, in partea loru inferióra scarióse, cu 8—10 denti, mai scurte decâtu internodiile, dentii lanceolati, adeseori câte 2—3 coherenti. Tulpinele sterile, care se desvólta de comunu dupa ce peru cea fructifere, sunt mai subțiri, verdi dela 0.3—0.6 metri inalte, verticilatu-ramificate, verticilii consistenti din câte 8—15 rami, ramii 4-rareori 5-angulari, simpli (fórte rareori iarasi ramificati si inca numai din parte). Vaginele ramiloru cu câte 4 rareori 5 denti lanceolati. Spic'a obtusa la vèrfu.

Variaza :

β. campestre. (*E. campestre* Schultz). Plânta întârdiata. Tulpin'a mai multu mai puçinu scurtu ramificata si terminata cu o spica. Pre unele locuri provinu astfelu de plânte (in luna lui Iulie si Augustu) cu o spica, inse fàra rami, ori si numai cu rudimente de rami.

γ. nemorosum A. Br. (*E. pratense* Roth. non Ehrh.). Tulpinele numai sterile, inalte, erecte, in partea inferióra in unu intervalu cam lungu fàra rami, mai susu simplu ramificata, ramii elongati, orizontali. Form'a, la care ramii sunt din parte, ori preste totu iarasi ramificati, constitue **E. ramosissimum** Schur.

δ. decumbens Meyer. Tulpinele numai sterile, decumbente sau procumbeute, iar ramii erecti.

ε. alpestre Wahlbrg. Tulpinele numai sterile, decumbente, verticilii tare apropiati.

Pre agrii, praturi, câmpuri, pre localitati arenóse, ori si lutóse. Var. *ε.* pre munti. Cea fructifere in lunile Aprilie, Maiu, iar cea sterile in timpu de véra.

Afara de var. *E. alpestre*, tóte cealalte forme provinu si in fostulu districtu alu Naseudului.

E. Telmateia Ehrh. (*E. eburneum* Roth. *E. maximum* Lam. **E. albu**). Tulpinele fructifere precoce de totu simple, de grosimea unui degetu si de colóre palida-bruna, apoi dela 0.16—0.25 metri inalte. Vaginele inflatu-tubulóse, in partea loru superióra scarióse, aprópe de lungimea internodiiloru, cu 20—40 denti subulatu-setacei. Tulpinele sterile, ce se desvólta mai târdiu, de grosimea celor fructifere, de colóre alba, netede si dela 0.6—1.0 metri inalte, ramificate, ramii

simpli, lungi, verdi, 8-angulari, fie-care verticilu consista din 20—40 rami, cari la inceputu stau orizontalu, iar mai târdiu sunt penduli. Vaginele tulpinei la vèrfu negre, si cu 20—40 denti, iar ale ramiloru cu câte 4—5 denti. Spica obtusa.

Prin paduri, bercuri, tufisiuri, la locuri mai multu umede; celu fructifere in lunile Aprilie, Maiu, iar cea sterile mai târdiu.

In fostulu districtu alu Naseudului inca provine.

E. silvaticum L. **E. de padure**. Tulpinele fructifere coetane cu cea sterile, cea fructifere de totu simple, iar la urma fiindu spic'a vestedita devinu ramificate. Ramii tulpineloru sterile si ale celor fructifere indesuitu verticilati, elongati si la vèrfu arcuatu-nutanti, 4-angulari, iar acesti rami iaresi verticilatu-ramificati (prin urmare tulpin'a duplu ramificata), ramurelele (ramii secundari) 3 angulare. Vaginele tulpinei inflatu-tubulóse si scarióse, cu 6—8 denti, iar vaginele ramureloru cu câte 3 denti subulati. Tulpinele fructifere de circa 0.2 metri, iar cea sterile si pâna la 0.6 metri inalte. Spica obtusa.

La margini de paduri, prin bercuri, tufisiuri, pre localitati mai multu umede si umbróse, in timpu de primavéra.

Si acésta specie provine in fostulu districtu alu Naseudului.

Observare. **E. umbrosum** Meyer (*E. pratense* Ehrh. non Roth), care pâna acumu nu s'a aflatu in Transilvani'a, difera de specie precedentu prin aceea, cà tulpinele sunt numai simplu ramificate, ramii mai adeseori 3 angulari, vaginele tulpineloru tare apropiate, cu 8—20 denti lanceolati si angustati in unu vèrfu subtilu, pre dosu negri-bruni, iar veginile ramiloru cu câte 3 denti ovati, la vèrfu acuti. De trei patru ori mai mica decâtu speci'a precedentu. Tulpinele fructifere albe-verdi, lucitóre.

E. palustre L. **E. de paludine**. Tulpinele fructifere conforme cu cea sterile, cea supratereanee anuale (nu persista preste iarna), ambele verdi, cu câte 8 sulci profundi, dela 0.3—0.5 metri inalte, simplu ramificate (fórte raru tulpin'a fàra rami). Vaginele tulpineloru subinflate, cu 6—8 denti lanceolati si cu margini late albe, apoi pre dosu cu unu sulcu longitudinalu. Verticilii ramiloru consista din rami puçini numerosi, nu prea lungi, cu 5—6 sulci profundi, iar vaginele acestora cu 5—6 denti. Spica obtusa.

Variaza :

α. simplicissimum Schur (*E. prostratum* Hoppe). Tulpina erecta, fàra rami, la vèrfu cu o spica.

β. polystachium Schur. Tulpina erecta si ramificata, apoi deodata cu ramii spicifera.

γ. monostachium. Tulpina ramificata, la vèrfu cu o spica, iar ramii sterili.

δ. sterile. Tulpin'a si ramii sterili.

ε. arcuatum Milde (*microstachium* Schur). Tulpin'a decumbenta sau procumbenta, iar ramii erecti, tulpin'a si cu ramii spiciferi, spicele mici, ramii mai lungi decâtu tulpin'a.

La margini de fluvii, riuri, paraie, siantiuri cu apa, pre praturi mlastinóse si pre locuri inundate.

Tóte acestea forme provinu si pre teritoriulu fostului districtu alu Naseudului.

E. inundatum Lasch. (*E. littorale* Kúhlw. *E. arvensis* limosum Lasch. *E. arvense* var. *inundatum* Rabenh). **E. inun-**

datu. Tulpinele fructifere aprópe conforme cu celea sterile, anuale cu 8—16 sulci profundi, erecte, ascendente ori procumbente, ramificate, ori si fàra rami, ramii scabri, 4—6 angulari. Vaginele tulpinei oblongi, celea de sub spica campanulate, cu 8—16 denti, dentii lanceolatu-subulati, negri, cu margini anguste albe. Vaginele ramiloru cu denti capilari si negrii de totu, sínurile dentiloru dela vaginele tulpinei acute. Spic'a ovatu-oblonga, obtusa, galbina, de multeori la basa si la vèrfu rosieteca, rareori négra, sau in colórea bronsului. Stà mai aprópe de *E. limosum* decâtu de *E. arvense*.

Pre localitati inundate, arenosu-mlastinóse, pre tiermuri de riuri si de paraie.

Pàna acumu nu s'a aflatu in fostulu districtu alu Naseudulu.

E. limosum L. E. de mlastini. Tulpinele fructifere conforme cu celea sterile, de totu simple, ori si simplu ramificate, striate (uscate aprópe sulcate), cu 12—20 strie, inalte dela 0.4—0.8 metri. Vaginele tulpinei cilindriciforme, strímte, numai la gura puçinu [mai largi, cu 10—20 denti, dentii lanceolatu-subulati, cu margini fórte anguste albe, sinulu dentiloru obtusu. Spic'a obtusa. Tulpinele numai cam dela mijlocu in susu ramificate, in partea inferióra fàra rami. Ramii 5—6 angulari, vaginele acestora cu 5—8 denti. Colórea dentiloru e variabila: la unele plànte sunt dentii vagineloru tulpinei numai dela mijlocu in susu negri, iara alu vagineloru ramiloru verdi, — la altele sunt dentii vagineloru tulpinei preste totu si deodata si marginea acestoru vagine, de colóre négra, iara dentii vagineloru ramiloru numai dela mijlocu in susu negriciosi.

Acésta specie consista din doue forme:

α. limosum (*E. limosum* L.) Tulpina fàra rami.

β. fluviatile (*E. fluviatile* Wahlbrg. flor. suec.) Tulpina ramificata.

Pre locuri mlastinóse lângà lacuri, riuri, paraie. In fostulu districtu alu Naseudulu amu aflatu numai form'a *β. E. fluviatile* in reg. subalpina pre localitati mlastinóse.

E. ramosum Schleich (*E. ramosissimum* Desf. *E. elongatum* Willd. *E. pannonicum* Kit) **E. ramificatu.** Tulpinele fructifere conforme cu celea sterile, celea suprateranee perenale, sempervirente, cu 8—15 cóste longitudinale, cóstele fàra linie dorsala impresa, dela basa pàna càtra mijlocu ramificate, ramii solitari, ori 2—9 verticilati si de comunu elongati. Vaginele tulpineloru convexu-costate, ale ramiloru inflata infasiurèndu laxu internodiile, cu 6—8 denti, dentii la mijlocu convexi, cu o linie impresa, ori cu 4 strie obsolete, apoi la vèrfu cu unu acumine inpositu membranaceu lanceolatu-subulatu. Vaginele concolore, numai basa dentiloru puçinu negriciose, altcumu insasi marginea vagineloru de colóre albiniétia si membranacee. Intréga plànta de colóre albestrieverde, ramii gracili. Spic'a acuminatu-mucronata. Specimine mai miçi, adeseori numai la basa si inca tare ramificate, ramii elongatii, emuléza tulpine simple cespitóse.

Pre localitati arenóse, atàtu umede, càtu si mai uscate, Provine si in fostulu districtu alu Naseudulu.

E. variegatum Schleich (*E. tenue* Hoppe. *E. reptans β. variegatum* Wahlbrg. flor. lapp. *E. caespitosum* Fuss Fl. Transs. non Schur.) Tulpinele fructifere conforme cu celea sterile,

cespitóse, simple, cu 6—8 cóste, cóstele vagineloru convexe, notate cu o linie dorsala impresa, vaginele la gura mai largite infasiurendu numai laxu internodiile si detrecàndu in 6—8 denti, la gur'a si la denti neegalu 4 striate, dentii plani, scariosi, albu-membranacei, cu o strie medie negricióse si la vèrfu cuspidati, iara dupa caderea cuspidelui remanu ovati. Tulpinele forméza cespitate, inalte dela 0.12—0.25 metri, celea centrale si pàna la 0.5 metri. Spica acuminatu-mucronata. Fructificati'a se desvólta in tempu de véra.

β. serotinum (*E. serotinum* Schur. *E. variegetum* var. laeve Milde). Tulpinele subsolitari, fórte gracile. Spic'a fórte mica, de colóre aurantiaca, pre jumătate inclusa in vagin'a suprema. Fructifica mai târdiu dintre tóte speciile.

Pre praturi arenóse, lângà tiermuri de riuri, in locuri montane.

In fostulu districtu alu Naseudulu nu s'a aflatu pàna acumu.

E. hyemale L. (*E. alpinum* Schur. *E. fusco-zonatum* Schur). **E. de iarna.** Tulpinele fructifere conforme cu celea sterile, perenale, sempervirente, aspre, simple, ori si numai la basa ramificate, cu 14—20 cóste, cóstele planiuscule. Vaginele tulpineloru cilindriciforme, tare strímte, dentate, dentii subpatuli, rotundati si terminati cu unu acumine inpositu lanceolatu-subulatu si membranaceu, care in graba se incretiesce si cade, remàndu insesi denti scurti si rotundati. Plànta dela 0.50—1.25 metri inalta. Vaginele la basa cu o fasie négra, uneori la basa si si la gura cu o atare fasie si càte odata vaginele infime preste totu negre. Spic'a acuminatu-mucronata.

Variaza:

β. Schleicheri (*E. Schleicheri* Milde). Vaginele fàra denti sau si numai celea supreme si celea infime dentate. Vaginele negre-brune, netede.

Prin paduri rarite si la margini de paduri pre localitati cam umede.

Acésta specie provine si pre teritoriulu fostulu districtu alu Naseudulu.

Observare. *E. hyemale* L. fiindu plànta aspra se folosese la lustruirea vaselor de cusutoriu sau si alu altoru metale mai moi.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 342/1889.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romànu, luatú in siedint'a dela 12 Novembre n. 1889.

Presiedinte: George Baritiu. Membrii presenti: Dr. Il. Puscariu vice-presedinte, Parteniu Cosm'a, Nicanoru Fratesiu, I. Popescu, I. G. Popu, I. Cretiu, G. Candrea.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 134. Fiindu ratiociniulu de pe anulu scol. 1888/9 alu scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei censuratu

prin comisiunea exmisa spre acestu scopu cu datulu 9 Iuliu a. c. sub Nr. 175 se decide:

— A se exmite o comisiune in persónele dloru Partenie Cosm'a, I. Cretiu si G. Candrea, cu insarcinarea: de a compune pe bas'a ratiociniului anului trecutur scol. unu proiectu de budgetu pentru anulu scolaru 1889/90 pe sém'a institutului de fete a Associatiunei. Comisiunea va avea se erueze totodata: daca s'a obținutu sau nu vre-unu câstigu, prin luarea in regie proprie a alimentatiunei in internatulu impreunatu cu institutul Asociatiunei, eara despre resultatu se raporteze acestui comitetu la timpulu seu.

Nr. 135. Dl. D. Draganu, preotu in Gyergyó-Domoc, cere unu stipendiu de 50 fl. pe sém'a ficei sale Lucreti'a, eleva in internatulu din Brasiovu (Ex. Nr. 301/1889).

— Cele 10 stipendii à 50 fl. votate din sum'a de 1000 fl., unu daru făcutu de institutul de creditu si economii „Albin'a“ din Sibiu, menite fiindu pentru acelea fetitie, care voru fi adapostite in internatulu impreunatu cu scól'a Asociatiunei, cererea preotului D. Draganu nu se póte considera.

Nr. 136. G. Bestelea din Lupsi'a se róga a i se acorda unu ajutoriu de 35 fl. spre a putea sustinea pre fiii sei orfani de mama, Theodoru si Vasile, la meseriile, la cari sunt dejã aplicati in orasiulu Turd'a. (Ex. Nr. 312/1889).

— Se constata, cà pe cale presidiala 'i s'a atrasu pententelui atentiunea asupra concursului exscrisu din partea acestui comitetu cu datulu 4 Octombree a. c. Nr. 311.

Nr. 137. Vice-presiedintele Asociatiunei, dlu archimandritu si vicariu arhiepiscopescu Dr. Ilarionu Puscariu, transpune in pastrarea comitetului o pétra monumentalã, care s'a aflatu cu ocaziunea unoru sapaturi in apropierea Abrudului si pe care 'i-a incredintiatu spre predare acestui comitetu, Dómna Zoe Cirlea din Abrudu. (Ex. Nr. 315/1889).

— Cu multiamita spre sciintia, avèndu a se adeveri primirea petrii numite.

Nr. 138. Dna Sofi'a Vasile nasc. Dorca se róga pentru unu ajutoriu pe sém'a fiului ei orfanu, Alexandru, studentu de cl. I. gimn. in Sibiu. (Ex. 317/1889).

— Nefindu in presentu in vacantia nici-unulu din stipendiile votate de Asociatiune, cererea Dnei Sofi'a Vasile nu se póte considerá.

Nr. 139. Dlu Romulu Simu, invetiatoriu dirigentu in Orlatu, luându-si ansa dela impregiurarea, cà adunarea generala a Asociatiunei, ținuta estanu in Fagarasiu, a votatu o suma de bani in scopu de a se da unu avèntu mai mare literaturii populare romane, atrage atentiunea acestui comitetu asupra lipsei, ce se arata la noi romanii din Ungaria pentru unu legendariu menitu pentru scólele cu unu invetiatoriu, si crede, cà prin punerea la cale a unui asemenea legendariu s'ar întrebuintiá mai bine sum'a votata. (Ex. Nr. 318/1889).

— Hãrtia dlui R. Simu se transpune spre folosire comisiunei exmise cu datulu 16 Septembrie a. c. sub Nr. 296 cu scopu de a face acestui comitetu propuneri relative la modulu, cum anume ar fi sè se folosésca sum'a de 1000 fl. v. a. votata pe anulu budgetariu 1890, pentru publicarea de brosiuri si càrti populare corespundietóre scopurilor Asociatiunei.

Nr. 140. Inaltulu ministeriu reg. ung. de interne prin hãrti'a dto 30 Septembrie a. c. Nr. 63.500 adresata publicului din comitatulu Sibiului, ne incunoscintiedia, cà a aflatu a întarí alegerea de presiedinte alu Asociatiunei transilvane in persón'a dlui G. Baritiu, precum si alegerea de vice-presiedinte alu aceleasi Asociatiuni in persón'a dlui archimandritu si vicariu arhiepiscopescu Dr. Il. Puscariu. (Ex. Nr. 319/1889).

— Spre sciintia, constatându-se, cà cei alesi au fostu incunoscintiati despre cuprinsulu hãrtiei sus citate a inaltului ministeriu reg. ung. de interne.

Nr. 141. Dlu Pompiliu Piso, macelariu in Sacarèmbu se róga, cà se se acórdé ficei sale Adelina o suma mai considerabila din stipendiile inca neconferite, menite pentru eleve, care voru fi adapostite in internatulu impreunatu cu scól'a civila de fete a Asociatiunei transilvane. (Ex. Nr. 323/1889).

— Cererea dlui P. Piso se considera intru atãta, cà se acórdá ficei sale Adelina, eleva a scólei civile de fete a Asociatiunei si adapostita in internatulu acelei scóle, unu stipendiu de fl. 50 v. a. pentru anulu curentu 1889/90.

Nr. 142. Invetiatórea dela scól'a civila de fete a Asociatiunei, Dsióra Eugenia Trifu, substerne in originalu diplom'a sa despre examenulu de cualificatiune pentru scólele populare superióre si scólele civile, din care se vede, cà numit'a domnisióra a trecut examenu cu succesu fórté bunu. (Ex. Numerulu 326/1889).

— Spre sciintia.

Nr. 143. Directiunea despartimentului XI (Simleulu Silvaniei) substerne protocolulu adunarii generale a despartimentului ținuta la 6 Augustu a. c. in comun'a Tresnea dimpreuna cu aclusele acelui'a si cu sum'a de fl. 69 v. a. taxe intrate dela membrii vechi si noi.

Din protocolulu substernutu se vede:

a) cà adunarea a fostu cercetata de preste 800 ómeni.
b) cà pe bas'a raportului comitetului in despartimentu nu se constata progresu mai mare in cele alu invetiamentului poporalu de cum a fost celu din anulu espiratu;

c) cà dela membrii ordinari, vechi si noi a intratu sum'a de fl. 69. —;

d) dela membrii ajutatori si cu contribuii pentru premiarea scolariloru din Tresnea si a unoru invetiatori, a intratu cu totulu sum'a de 102 fl. 78 cr.;

e) cà pentru componerea premiiloru au contribuitu intre altii:

1. Dlu G. Popu, cu 1 vaca cu vitielu si 1 scrófa cu 5 purcei. — 2. Dlu I. Nichita cu 20 fl. — 3. Dlu Florianu Cocianu cu 20 fl. — 4. Dlu A. Barboloviciu cu 10 fl. — 5. Dlu I. Sèrbu, cu 5 fl. — 6. Institutulu „Silvania“ 2 exemplarie din „Istoria Transilvaniei“ de G. Baritiu. — 7. Dlu A. Cosm'a cu 10 fl.;

f) cà contribuiile aratate, precum si taxele intrate dela membrii ajutatori sau folositu astfelu, cà s'au premiatu:

1. M. Bobis, invetiatoriu in Supurulu sup. cu 1 vaca cu vitielu. — 2. D. Gog cu 1 scrófa cu 5 purcei. — 3. G. Hossu cu 20 fl. — 4. P. Danciu cu 10 fl. — 5. I. Mándruti'a cu 10 fl. — 6. V. Almasiu cu 10 fl. — 7. I. Maximu cu 1 exemplariu din „Istoria Transilvaniei“. — 8. V. Olténu cu 1 exemplariu din „Istori'a Transilvaniei“. — 9. P. Longin cu 10 fl. — 10. Scolari diligenti din Tresnea cu câte 1 carte. — 11. Scolarii din alte comune cu câte 1 Abecedaru sau carte de rugaciuni;

g) s'au cetitu 2 dissertatiuni: 1. O epistola din 1842 a Episcopului Lemenyi de Dlu A. Cosm'a; 2 „Cultur'a nationala romana in raportu cu meseriasii“ de dlu I. Papiriu;

h) s'a reconstruitu subcomitetulu realegèndu-se totu membrii fosti, cà actuariu in locul dlui A. Cosm'a, care s'a rogatu se fia dispensatu de acestu oficiu, fiindu preste mesura ocupatu, s'a designatu dlu Dr. I. Nichita;

i) proxim'a adunare generala a despartimentului se va ținea in Supurulu sup., timpulu avèndu a'lu fixa subcomitetulu;

k) s'a decisu, cu disertatiunile cetite, aflându-se corespundietóre, se fia publicate in organulu Asociatiunei.

Se însémna, cà din list'a membriloru alaturata la protocolu nu e evidentu, care membru càtu si ce feliu de taxe a solvit. (Ex. Nr. 328/1889).

— Se adeverece primirea sumei de 69 fl. v. a. intrata din taxe dela membrii ordinari, vechi si noi, cu aceea, cà

membri noi voru primi diplom'a de membru numai dupa-ce voru fi obținutu aprobarea proximei adunari generale a Asso-
ciatiunei, precumu si cu acestu adausu, că de ôre-ce din
list'a membriloru, aclusa la protocolu, nu este evidentu care
dintre membrii solventi sunt noi dupa-ce taxa pentru diplome
e insemnata in multe çasuri la membrii de cei vechi, direc-
tiunea despartimentului este invitata se lamurésca acestu
lucru, că astfelu tacesele incurse se póta fi exactu contate din
partea cassariului Associatiunei, comitetulu ia si de astadata
cu placere actu de activitatea ce se desvólta in acestu des-
partimentu in respectulu culturai poporului romanu din acele
párti si apróba modulu intrebuintariii sumeloru intrate din
taxele de pe la membrii ajutatori si alti binevoitori.

— Reconstruirea subcomitetului si peste totu cuprinsulu
protocolului se ia cu aprobare spre sciintia.

Dissertatiunile cetite in adunarea despartimentului, se
voru publicá in organulu Associatiunei, daca se voru aflá
corespundietóre, precumu un'a din acelea trimisa fiindu, s'a
si datu la tipariu, éra a dou'a se astépta cá se fia inaintata
la comitetu.

Nr. 144. Directiunea scólei Associatiunei asterne pro-
tocolulu luatu in conferinti'a colegiului invetiatorescu dela
acea scóla dela 30 Octombře a. c.

Din protocolulu substernutu se vede:

a) că, in lips'a unei persóne de specialitate din corpulu
didacticu, conducerea gimnasticei s'a incredintiatu si pentru
anulu scol. curenta, dsiórei M. Mangesius totu intre condi-
tiunile stabilite in anulu trecut;

b) că music'a instrumentala o predau in institutu d-rele
Sabin'a Brote si Paula de Heldenberg, cea din urma absol-
venta a conservatoriului din Vien'a. Domnisiór'a S. Brote in-
struédia in conditiunile din trecut 10 eleve, ér' Dsiór'a Paula
de Heldenberg 11 eleve in conditiunile, in care a fostu instruat
anulu trecut dlu G. Dim'a, carele nu s'a pututu angaja se deie
si mai departe ôre in institutu;

c) in cursulu complementariu s'au inscrisu 4 eleve;

d) socotelele internatului si ale scólei in generalu le
pórta directór'a internatului, sub control'a directiunei scolare,
ér' banii ce intra, daca trecu preste sum'a de 30 fl. v. a. se
deponu la institutu „Albin'a“ spre fructificare; conturile
speselor mai merunte ale eleveloru le pórta sub control'a
directórei, dsór'a invetiatóre E. Trifu. (Ex. Nr. 333/1889).

— Spre sciintia cu aprobare.

Nr. 145. La propunerea comisiunei exmise din sinulu
comitetului cu datulu 13 Octombře 1887 sub Nr. 438 se decide:
(Ex. Nr. 334/1889).

— Sum'a de 412 fl. 01 cr. v. a. ce s'a transpusu cu
datulu 4 Octombře 1887 Nr. 285 comitetului prin directiunea
academiei de drepturi desfiintiate din Sibiiu din fondulu so-
cietatii academice „pentru spriginirea juristiloru seraci,“ de
asemenea desfiintiate dela numit'a academia, dimpreuna cu
interesele rezultate dela datulu transpunerei, avédu a se
folosi in conformitate cu scopurile prevédute in statutele sus-
citatii societatii academice, se va împarti in 4 parti egale si
se va conferi in forma de ajutoriu pe calea concursului. la 4
tineri romani din Transilvania, cari studiédia drepturile ca
ascultatori ordinari si cu succesu deplinu satisfactoriu, la una
din universitatile din patria.

Nr. 146. La raportulu comisiunei exmise din sinulu
comitetului cu datulu 4 Octombře a. c. Nr. 124 (Ex. Nu-
merulu 335/1889) se decide:

— Sum'a de 50 fl. transpusa comitetului prin preotulu
B. Groze din Maier, din lasamentulu dupa fericitulu Gregoriu

Hangea se va administra si mai departe cá depositu in sen-
sulu conclusului dto 4 Octombře a. c. Nr. prot. 124.

Sibiiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.
presiedinte.

Dr. Ioan Crisianu m. p.
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde d-loru :
P. Cosm'a, Nicanoru Fratesiu, Ioanu Cretiu, I. Popescu,
I. G. Popu.

S'a cetitu si verificatu. Sibiiu in 16 Novembre 1889.

Nicanoru Fratesiu p. m.

I. G. Popu m. p.

Bibliografia.

— Sub tipariu se afla in tipografi'a archidiecesana din
Sibiiu „**Cuvéntari funebrele si memoriale**“ cu unu
adausu de „texturi biblice pentru cuvéntari fune-
brale“, de **Zacharia Boiu**, Assesoru consistorialu etc.

Pretiuulu abonamentului e 1 fl. 50 cr. v. a. de
exemplariu brosiuratu, afara de porto-postalu. Abonamente
se primescu la tipografi'a archidiecesana si la insti-
tutulu tipograficu din Sibiiu, apoi la tipografiile
archiepiscopésca din Cernauti, diecesane din
Aradu si Caransebesiu, la toti DD. protopres-
biteri din metropolie, unde pretutindenii sunt depuse
prospecte mai detaiate si cóle de abonamente, in fine directu
la autorulu in Sibiiu (strad'a Macelariloru Nr. 21).
Dupa esire, scrierea, carea va cuprinde 17—18 cóle tiparite,
se va vinde cu pretiu urcatu.

— (Pentru bibliotecele scolare). Domnulu V.
Petri anuntia, dreptu respunsu la intrebarile, ce i-se adre-
sédia, că, mai avédu puține esemplare complete din
„Scól'a Romana“, tomulu I, III si IV (tomulu II e epuissatu),
ér' din „Scól'a Practica“ tóte patru tomurile, reduce
pretiuulu la câte 1 fl., plus 10 cr. porto de fie-care tomu.
Tóte 7 tomurile la olalta costa 7 fl., plus 50 cr. porto si
recomandare. Mai inainte au costatu aceste 7 tomuri 25 fl.)
Cum se scie, Foile aceste sunt unu adevératu tesauru de
tractate pedagogice si lectiuni practice. Comandele sunt a se
adresa la autoru in Nasaudu (Naszodu), unde se mai afla:
Legea de pensiune, pentru invetiatorii poporali din Un-
garia dimpreuna cu ordinatiunile ministeriale publicate in urma.
Exemplariulu 20 cr.

Planu de invetiamentu pentru scólelele po-
porale nemaghiare. În intielesulu art. de lege XXXVIII
din 1868 si XVIII. din 1879. Edatu in urm'a ordinatiunei
ministrului r. u. de culte si instructiune publica din 29 Iuniu
1879, Nr. 17,284. Exemplarulu 20 cr.

Planu de lectiuni pentru scóle elementare roma-
nesci. Intogmitu pe treidieci de septemáni. De V.
Petri. Unu esemplariu 25 cr.

— „Amiculu Poporului“. Calindariu pe anulu co-
munu 1890. Anulu XXX, intocmitu de Gr. Sim'a a lui Ioanu,
Pretiuulu 50 cr. sau 1 leu 50 bani. Sibiiu. Tipariulu si Edi-
tur'a lui W. Krafft.

— Calendariu pe anulu dela Christosu 1890. Anulu
XI. Pretiuulu 30 cr. v. a. Aradu. Editur'a tipografiei diecesei
gr. or. romane a Aradului.

— Calendariulu „Calicului“ pe anulu 1890 sau
calendariu humoristicu si satiricu cu ilustratiuni, alcatuitu
dupa gradurile climatice ale pungii Romaniloru din tóta lumea.
Anulu V. Pretiuulu 36 cr. sau 1 franc. Sibiiu, Tipariulu si
editur'a lui W. Krafft.

Consemnarea

contribuiriloru făcute in favorulu scôlei superioare de fete a „Asociațiunei transilvane“ pe còla d-lui Parteniu Cosm'a, din 1 Ianuariu pâna la ultim'a Iuniu 1889.

(Urmare).

Mark Bela, econ. in Ocn'a; Igna Petru, economu in Gura-Dobra; Ioanu Criste, economu in Dobr'a câte 1 fl.; Neculae Némty, economu in Armeni 50 cr.; Simionu Mitea, economu in Presac'a 1 fl.; Tenie Onescu, Iosifu Pop'a, economi in Rechitora câte 50 cr.; P. Ganea, econ. in Urciucu 1 fl.; Ioanu Cristea, economu in Csongra; Todoru Rosc'a, econ. in Karácsonfalva câte 50 cr.; Susan'a Babutz, econ. in M. Bükkös; Br. Kemény Endre, Ioanu luonasi, economi in Falfalau; Iosifu Csenger, Ioanu Covrigu, economi in Gernyeszeg; Szöcs Mihai, econ. in Alsó-Regen; Ioanu Moldovanu, Constantinu Costinu, economi in Mező-Ujlak; Chirila Deac, econ. in M. Oroszfalu; Stefanu Butta, econ. in Monosfalu; Iohann Kräutner, econ. in Bátos; Moisan Leontye, econ. in M. Fülöpös; Iohann Fleischer, econ. in Bátos; Zacharie Russu, econ. in Fűszkut; Nechita Selagianu, econ. in Mociu; Stefanu Floria, Dumitru Somlia, economi in M. Fráta; Lazar Marginénu, econ. in Sânt-Iacob de câmpie; Vasilie Chindea, econ. in Totháza; Ioanu Weis, ec. in M.-Ormenyész; Ioanu Marginénu, econ. in Totháza; Nagy Sandor, econ. in Szabed; Alesandru Donescu, econ. in Balta de Câmpie; Artemie Trifanu, croitoriu in Sibiu: Ioanu Ioanovici, econ. in Rusi; Theodoru Lelea, econ. in Toraculu-mare; Hügel Ernő, econ. in Sz. Regen; Gyergyelyfy Gábor, econ. in M.-Udvarhely; Zordor Bertha, econ. in M.-Vásárhely; Iohann Lutsch, econ. in Iohanisdorf; Pavelu Hilla, econ. in Bórta, Iosifu Gergel, econ. in Selcau; Ioanu Nasaleonu, econ. in Noraly; Simeonu Mihalțe, econ. in Sânt-Mihaiu de câmpie; Aftonu Goda, Neculae Tatchnia, economi in Mihaltiu; Michailu Conusielu, econ. in Hasiagu; Finta Ferencz, econ. in Borhid; Alba Gavrilă, econ. in Rimetiu; Moise Lucaci, econ. in Urciucu câte 1 fl.; Iohann Mister, Mathias Molnar, Georg Meister, economi in Ocn'a; Neculae Radu, economu in Mardesi câte 50 cr. Petru Apolzanu, George Cotoră, economi in Vestem; Neculae Veja, econ. in Boholtiu; Ilie Duvlea, econ. in Sebesielu; Ioanu Macellariu, proprietariu in Mercurea; Anicuti'a Valénu, econ. in Hatiegu; Mari'a Magda, económa in Drâmbar; Mari'a Cornea, económa in Alvincz; Ioanu Petrutiu, econ. in Ciugud; Ioanu Dusie, econ. in Armeni; Petru Broczei, econ. in Petrosu; Ioanu Blos, econ. in Orsiov'a; Csiki István, econ. in Craifalau; Catarina Lutsch, económa in Ungurei; Ioanu Kereban, econ. in Alvincz; Bolyai Gáspár, econ. in Bui'a; Neculae Iossa, econ. in Poclosiu; Theodoru Munzatu, econ. in Szóváros; Ioanu Pap, econ. in Babucz; Michai Kettl, econ. in Sibiu; Paraschiv'a Copacénu, económa in Sibiu; Neculae Hasieganu, Ilie Chidu, George Milea, econ. in Vestemu; Anghelu Cojocariu, ec. in Prostea-mare câte 1 fl.; George Popa, ec. in Bratei 50 cr.; Stefanu Albu, profesor, in Bradu 1 fl.; Ioanu Voicu, ec. in Bogatu 50 cr.; George Moldovanu, Savu Oprisoru, Ioanu Cherchesi, Vesmás János, Ilie Obzog, economi in Ocn'a; Ioanu Marginénu, econ. in Alb'a-Iuli'a câte 1 fl.; Iosif Meltzer, econ. in Sibiu 2 fl.; Barbus János, econ. in Borhid 1 fl.; Iohann Penkert, econ. in Călnicu 50 cr.; Ioanu Crisanu, econ. in Lapugiulu-de-susu; Ioanu Cuténu, econ. in Bastea câte 1 fl.; Simionu Hondrea, econ. in Sacadate 50 cr.; Michaila Fiscu, econ. in Boiulu-mare; Stefan, Baboia, econ. in Cohalmu câte 1 fl.; Székely Mihaly, econ. in Gombás 50 cr.; Bretter Lajos, econ. in S.-Régen; Ioanu Popoviciu, econ. in Baia-de-Crisiu; Ilisie Lazăr, econ. in Fofeldă; Ilie Olténu, econ. in Mercurea, Ana Cazanu, económa in Bogatu; Ilie Bechesi, econ. in Boiulu-mare; Zacharie Munténu, econ. in Danosi câte 1 fl.; Pavelu Négú, econ. in Feriház 50 cr.; Iosifu Maieru, econ. in Cichindélu; Ioanu Mihaltianu, econ. in Vadverem; Constantinu Prie, econ. in

Sacadate; Ioanu Deac, econ. in Teu; Ioanu Cămpénu, econ. Sieic'a-mica; Ioanu Belgradénu, econ. in Vestemu câte 1 fl.; Ioanu Darabantiu, econ. in Mohu 50 cr.; Székely János, econ. in Ocn'a; Ioanu Conciu, Dumitru Ploscariu, Vasiliu Soporanu, economi in M. Frata; Simionu Muscariu, econ. in Mező-Szt. Mihálytelke; Petru Ciurtinu, econ. in M. Frata; Alexandru Popu, econ. in Visolya; Tóderu Bucuru, Proc'a Popi, economi in Toraculu-micu; Tom'a Iordachie, Ioanu Surdanu, economi in Sacadate; Aronu Benti'a, econ. in Bászpaták; Nicolae Filimonu, econ. in Vormaga; Rafila Mohanu, económa in Ocn'a; Ioanu Curténu, econ. in Ocn'a câte 1 fl.; Bajnoczi Akos, econ. Chibuleuntu 50 cr.; Bucuru Dancasiu, econ. in Resinariu 1 fl.; Ioanu Zacharie, econ. in Sacadate; Ats Sara, econ. in Apa; Ioanu Moldovanu, econ. in Aranyos-Medgyes; Osan Flóre, econ. in Borhid; Ioanu Pop, econ. in Kis-Sikárló câte 50 cr.; Órdes László, econ. in Iósefháza; Georgiu Huzen, econ. in Gőzbed câte 1 fl.; Ster Mihály, econ. in Borhid 50 cr.; Popu László, econ. in Borhidu; Thóderu Bodie, econ. in Aranyos Medgyes; Ioanu Romanu, econ. in Gyekény; Arionu Zeikony, econ. in Ostrov; Iosifu Tincu, econ. in Gruiu câte 1 fl.; Ana Oprisoru, económa in Ocn'a 50 cr.; Ioana Vacariu, econ. in Ocn'a; Ioanu Tóderu, econ. in Merisoru câte 1 fl.; Mihaila Deac, econ. in Vidacutulu-romanu; Lazaru Hedrea, econ. in Sighisior'a; Mihaila Crișanu, Ilie Fintoc, economi in Boiulu-mare câte 50 cr.; Martinu Schänk, econ. in Nemsia 1 fl.; N. Russu; Ibișdorfu-sas. 50 cr.; Achimu Fejer, econ. in Mediasiu; Vasilie Dârloșanu, econ. in Ibișdorfu-sas. câte 1 fl.; Vasilie Parnutiu, econ. in Hașfalau 50 cr.; Daniilu Maior, econ. in Oláh-Andrásfalva; Zacharie Pavelu, econ. in Felég câte 1 fl.; Giuri Pista, econ. in Hașfalau; Stefanu Czicz, economu in Poclosi câte 50 cr.; Dumitru Farcasi, econ. in Kis Apoldu 1 fl.; Ioanu Balabanu, econ. in Alțina 50 cr.; Ioanu Munténu, econ. in Vestemu; George Popu, econ. in Cistelen; Andrei Radu, economu in Siopteru; Ioanu Catinénu, econ. in Sz.-Akna; Petru Hatieganu, econ. in Mihaltiu, Dumitru Chiusdea, econ. in Sinc'a noua; Ioanu Goranu, par. in Cușdior'a; Stefan Petroviciu, econ. in Toraculu-micu; N. Radu, econ. in Stenea; Griga Borhidanu, in Szoldobágy; Adam Kontz, econ. in Toldalag; Michaila Braténu, econ. in Orosz-Idecs; Nagy Iózséf, econom in M.-Bólkény; Iohann Kreutner; Mari'a Fleischer, Iohann; Zirmer, econ. in Bátos; Mari'a Pop'a, económa in Frăua; Nagy Siandor, econ. in Hasfalau; Ana Iordachie, económa in Sacadate câte 1 fl.; Ana Zacharie, económa in Sacadate; Stefanu Jum'a, econ. in Bátos; Nutiu Fazsi, Peter Rustyuk economi in Szinervárálya câte 50 cr.; Avramu Bicheriu, Ioanu Pop'a, economi in Rosi'a-Secasiului; Bereczky Siandor, Neculae Suci, economi in Ocn'a câte 1 fl.; Saveta Lascu, econ. in Alvincz 50 cr.; Moise Ratiu, econ. in Stenea; Ioanu Duma, econ. in Ocn'a; Ioanu Siular, Filip György, economi in Ripa; George Munténu, econ. in Mercurea; Neculae Albu, econ. in Contia câte 1 fl.; Ioanu Tuduru, economu in Ocn'a 50 cr.; Ioanu Gavrilă, econ. in Mohu; Tolnay Károly, econ. in Sibiu câte 1 fl.; Michailu Lederer, econ. in Sibiu 50 cr.; Szegedi, László, econ. in Magyar-Bólkény; Mihály Lovász, econ. in Magyaró; Zsiga György, Ioanu Bretanu, economi in Bojanháza; Koos János, econ. in Unoka; Constantinu Liulea, econ. in Sacadate câte 1 fl.; Mari'a Romanu, económa in Sacadate 50 cr.; Ioanu Chivesianu, econ. in Strugar; Dumitru Lungu, econ. in Kányaháza; Mart. Comisielu, econ. in Hasiagu; Ioanu Schiopu, econ. in Lancram; Simionu Filimonu, econ. in Lomanu; Alecse Popu, Vasile Mihaltianu, Vasile Gram'a, economi in Siopteri; Zacharie Săngeranu, econ. in Siermesielu; Tom'a Ana, económa in Berchesi câte 1 fl.; Ioanu Parau, econ. in Alamoru; Ioanu Siorostinénu, econ. in Bogatu; Csoplinta Trifanu, econ. in Déod; Szilágy László, Varg'a Iozsef, economi in Apa; Anani'a Constantinu, econ. in Czelma; Stefanu Solomonu, econ. in Alamoru; Thóderu Ratiu, econ. in Siermesielu; Ioanu Bara, econ. in Cristianu câte 50 cr.;

Ioanu Tomi, econ. in Alatoru; Demeter Antonu, comere in Sibiu; Ioanu Oprisi, Necolae Oprisiu, economi in Armeni; Vasile Marginénu, econ. in Brosteni; Ioanu Bucsia, econ. in Sasasiu; George Siandru, econ. in Reghinu; Necolae Brana, econ. in Mohu câte 1 fl.; Margareta Connerth, económa in Sibiu 50 cr.; Neculae Gedeonu, Mihail Hoprich, economi in Mohu câte 1 fl.; Ioann Gelasie, econ. in Mohu 50 cr.; Hermetzi Sándor, econ. in Ocn'a; Mari'a Mandrénu, económa in Ocn'a; Gall Siandor, econ. in Ocn'a; Tóderu Stanu, econ. in Chesler; Cosztán Czaró, econ. in Fekete-Györös; Ioanu Harsianu, econ. in Chichindélu; Michaila Covrigu, econ. in Alsó-Repa; Ilie Suciú, econ. in Felső-Oroszfalu; Ioanu Contíu, econ. in Köbölkut; Nistoru Buzila, Berkovits Mór, economi in O.-Ujfalu câte 1 fl.; Szatmary Mozes, econ. in Aiud 50 cr.; Savu Oprisoru, econ. in Ocn'a; Ioanu Gárbaciu, econ. in Armeni; Ana Carabulea, económa in Ocn'a; Partenie Stoic'a, econ. in Dobr'a; Nagy Katalin, econ. in Hasfaleu, câte 1 fl.

(Va urma).

Convocarea adunarei generale

a despartimentului alu VIII-lea alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Dupa-ce activitatea despartimentului alu VIII prin eviniminte nefaste dela anulu 1887 s'a intreruptu, si comitetul alesu si neconstituitu nu si-a mai pututu ținea sedintiele sale indatinatate, subscrisii in interesulu celei mai sante cause a poporului romanu convóca prin acésta o adunare generala a despartimentului in orasiulu Alb'a-Iulia pre diu'a de 17 Decembre 1889 st. n. la 2 óre dupamézi in edificiulu scólei gr. orientale din orasiu.

Toti inteligintii si toti cei ce dorescu a conlucrá pentru cultur'a poporului romanu, sunt pofititi a luá parte la acésta adunare.

Obiectele adunarei generale voru fi: alegerea directorelui si a membriloru de comitetu alu acestui despartimentu, precum si deliberarea obiecteloru supuse conformu regulamentului la aprecierea adunarei generale.

Alb'a-Iuli'a in 16 Novembre 1889.

Alex. Tordasianu m. p., Sim. Micu m. p., R. Patiti'a m. p.,
protopresbiteru. protopopu. avocat.

Nr. 334/1889.

Concursu.

In conformitate cu conclusulu dđto 12 Novembre a. c. Nr. prot. 145 alu comitetului subsemnatu, se creéda din sum'a de fl. 412.01 cr. si din interesele acestei sume, ce s'a transpusu comitetului din fondulu desfiintiatei societati academice „pentru spriginirea juristiloru seraci“ din Sibiu, 4 ajutóre egale pentru 4 tineri romani nascuti in Transilvani'a, cari voru dovedí, cá studiadia drepturile cá ascultatori ordinari si cu succesu deplinu satisfacatoriu la un'a din univesitatile din patria. Pentru conferirea acestoru ajutóre se escrie concursu cu terminulu până la 31 Decembre n. 1889.

Cererile au se fia inaintate: „Comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu in Sibiu, strad'a morii (Mühlgasse) Nr. 8.

Sibiu, din sedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, țnuta la 12 Novembre, 1889.

George Baritiu,
presiedinte.

Dr. I. Crisianu,
secretariu II.

Anuntiu de abonamentu.

Cu 1 Ianuariu 1890 se incepe cursulu alu XXI-lea alu foiei

„TRANSILVANI'A“

pe anulu 1890.

Dupace in sedinti'a II a adunarei generale dela Alb'a-Iuli'a țnuta in 9 Augustu 1886 s'a reasumatu conclusulu adunarei generale din Orascia si s'a decisu, cá din 1 Ianuariu 1887 nu numai membrii fundatori si pe viatia, ci si toti membrii ordinari ai asociatiunei transilvane se primésca acésta fóia gratis si franco de portulu postei, asia avemu onóre a face cunoscutu, cá la toti domnii membri ordinari, cãti platescu regulatu tax'a de 5 florini v. a. pe anu, se va trimite Transilvani'a gratis pe fie-care anu.

Pentru nemembrii pretiulu este 3 fl. v. a. pe anulu intregu. Afara din monarchia 9 franci. Pe creditu nu se dá; nici se primesce abonamentu pe semestru, ci numai pe anulu intregu.

Nri singlaritici din anii trecuti nu se dau, cãci tóte exemplariile remase neabonate s'au legatu in brosiure si ele formédia proprietatea Asociatiunei. Din aceste se vendu cu câte 2 fl. 1 exemplariu.

Din anii 1868 si din 1881 nu se mai afla nici unu exemplariu; din ceilalti ani se afla.

Banii de prenumeratiune se trimitu cu mandatu postalulu de a dreptulu la **Comitetulu Asociatiunei transilvane in Sibiu.**

Pe lângá alte scrieri destinate pentru publicare, se primescu ori-ce anuntiu bibliografice, cumu si recensiuini sau dari de sama, inca si critice scrise in spiritu obiectivu asupr'a producteloru literarie, scientifiche si artistice.

Spre a se face de aici espeditiunile cãtu mai regulatu, ddni membrii noi si ddni prenumeranti sunt rogati, cá pe lângá scrierea cãtu mai limpede a numelui, conumelui si localitatiei, se nu'si pregete a pune esactu si post'a din urma, in tóte casurile unde locuintiele nu se afla in cetate sau orasiu bine cunoscutu si frequentatu.

Multime mare de comune au acelasi nume, câte 4—6 până la 14 comune totu cu unu nume. De aceea in casuri nenumerate cauta se adaogemu la adresa si comitatulu sau districtulu in care ne aflamu, cá se nu ratacésca adresele dintr'unu comitatu in altulu, din o tiéra in alt'a.

Redactiunea.

Machinarii pentru industrii diverse.

Adolf Gross

Sibiu (pamentulu micu Nr. 11).

Are mobiliti, machine si alte aparate de feru din cele mai necesarie anume pentru economi'a casei in familii si cancelarii, precum: **cumpene decimale, scaune, mese, légaue, pompe de focu, machine de cusutu, presse de copiatu scrisori, taietóre de tabacu, altele de aluturi, orológe diverse până la cele de turnuri, éra in anii mai dincóce au venitu in usu machinele de spalatu rufe** cu sporiu nemai vedíutu până acum, anume pentru familii numeróse, la care este fórté multu de spalatu, asia si pentru **institute publice, casarme, seminarii, internate, spalatorii mari prin cetati, fabriche.** Machinele sunt de marimi diverse dupa trebuintia prin urmare si pretiurile diferu. Condiitiunile de plata se potu aflá de a dreptulu la oferentu.

